

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 5.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1893.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Μετά πενθημέρους μακράς και δικανικής άγορεύσεις έληξε τῆ προπαραελθούσῃ παρασκευῇ ἡ ἐν τῇ ἑλληνικῇ Βουλῇ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀντισυνταγματικῆς ἐκείνης πράξεως, δι' ἧς αὐτογνωμόως ὁ κ. Τρικούπης ὡς ὑπουργός ἐπὶ τῶν οικονομικῶν ἠκύρωσε τέλειον τοῦ κράτους νόμον, τὸν περὶ εἰσπράξεως φόρων τινῶν εἰς χρυσόν. — Τὸ ἀποτέλεσμα ἦν ἡ ὑπὸ 103 βουλευτῶν ἐξ 182 ψηφοφορησάντων ἀνακήρυξις τῆς ἀκυρώσεως ταύτης ὡς νομίμως γενομένης, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ὄντως νόμιμος ἦν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πράξις. — Διότι οὐδεὶς μὴ ἔχων ὑποκειμενικοὺς λόγους πρὸς τοῦτο ἐπέισθη, κἂν Τρικούπης τις, κἂν Στεφάνου ἢ ὁ λέγων, ὅτι τελείως ἔγκυρος εἶνε ὁ νόμος μόνον μετὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ, ἀφοῦ καὶ τοῖς παισὶ γνωστὸν τυγχάνει ὅτι τὰ μὲν στοιχεῖα τῆς ἐγκυρότητος νόμου τινὸς ἐν συνταγματικῷ κράτει ἀποτελοῦσιν ἡ τριπλῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψήφισις αὐτοῦ, ἡ ὑπὸ τοῦ βασιλέως κύρωσις καὶ ἡ ὑπὸ τῶν οἰκείων ὑπουργῶν προσηυπόγραφή, ἡ δὲ δημοσίευσίς αὐτοῦ, οὐδὲν δυναμένη ὡς πρὸς τὴν ὑπόστασιν αὐτὴν τοῦ νόμου, ἀφορᾷ μόνον εἰς τὸν ὑποβληθῆσόμενον εἰς τὰς διατάξεις αὐτοῦ πολίτην, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐν δυστροφίᾳ τυχὸν ἀφαιρεῖται ἡ πρόφασις ὅτι ἀγνοεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ νόμου. — Ἄλλ' ἀσχέτως πρὸς τὸν ἀνεπίδεκτον ἀμφιβολίας ἀντισυνταγματικὸν χαρακτῆρα τῆς ἀκυρώσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νόμου, ἡ πράξις ἀτυχῶς ἐπιδρᾷ καὶ οὐδιωδέστερον ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, διότι, ἰσοδυναμοῦσα, ὡς γνωστόν, πρὸς πραγματικὴν ἀκύρωσιν τοῦ ἐπὶ τῆ βάσει αὐτοῦ διωμολογημένου ὑπὸ τῆς προκατόχου κυβερνήσεως δανείου τῆς κεφαλαιώσεως, ἐξεπολέμωσε τῷ κράτει τοὺς τὸ δάνειον τοῦτο παρασχόντας κεφαλαιούχους καὶ ἐνέτεινε τὴν πρὸς τὴν ἑλλήν. κυβερνήσιν δυσπιστίαν

τῶν δυναμένων νὰ βοηθήσωσιν αὐτῇ εἰς τὴν οικονομικὴν αὐτοῦ ἀνόρθωσιν ξένων πιστωτῶν, οἵτινες, ἔχοντες ὑπ' ὄψει καὶ τὰς ἀποκαλυφθείσας ἤδη μετὰ τὴν παραίτησιν τῆς 27ης ἀπριλίου παρασχόμεναι, προβάλλουσιν ἀπαιτήσεις τοσοῦτον δυσχερανάσας τὴν πρόδοον τῶν πρὸς διομολόγησιν τοῦ συμβιβασμοῦ διαπραγματεύσεων, ὥστε κατὰ τὰς ἐξ Ἀθηνῶν τελευταίας τηλεγραφικὰς εἰδήσεις ὁ κ. Τρικούπης, βλέπων ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλπίς ταχείας λύσεως, ὑπέβαλε τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον, τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ εἰς α' ἀνάγνωσιν ἐπιψηφισθέν, δι' οὗ ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ παρατείνῃ ἐπ' ἄοριστον τὰς διαπραγματεύσεις ταύτας, νὰ πληρῶσῃ δὲ 30 0/0 μόνον διὰ τοὺς ληξιπροθέσμους καὶ τοὺς μέχρι τῆς ὀριστικῆς διομολογήσεως τοῦ συμβιβασμοῦ δουλεύοντας τόκους. — Ἄν τὸ ὄριον τοῦτο πράγματι, ὡς πολὺ φοβούμεθα, δεικνύη τὰς καὶ ὡς πρὸς τὸν ὀριστικὸν συμβιβασμὸν προθέσεις τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, τὸ ἀπόφθεγμα : « Ἐπιτωχεύσαμεν δυστυχῶς ! », ὅπερ δυστυχῶς διεδέξατο τό : « Ἡ Ἑλλάς προσωρίσται νὰ ζήσει καὶ θά ζήσει ! », εὐλόγως θά ἠδύνατο νὰ μεταποιηθῇ εἰς τό : « Ἐχρεωκοπήσαμεν δυστυχῶς ! ». — Ἄλλ' ἐλπίζωμεν ὅτι τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ σήμερον ἐν τῇ παρουσίᾳ πρὸ τῆς διακανονίσεως τῶν οικονομικῶν τοῦ κράτους κρίσει, δύναται νὰ διαθέσῃ ὁ κ. Τρικούπης, ὅτι δὲ κατὰ τὴν ὀριστικὴν τοῦ συμβιβασμοῦ διομολόγησιν γενήσεται ὅτι αἱ τε πραγματικαὶ δυνάμεις τοῦ κράτους ἐπιτρέπουσι καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ δίκαιον ὑπαγορεύουσι.

Τὸ ὑπουργεῖον Γροῦιτς, ἐμφανισθέν πρὸ τῆς Σκουψίνας, ὑπέβαλε τὸ πρόγραμμα αὐτοῦ, ἀναγράφων πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ στρατιωτικὰς ἀξιώσεις. — Ἡ γενομένη αὐτῷ ὑπόδοχῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἐδικαιώσε τοὺς ἰσχυρισθέντας ὅτι ἡ νέα κυβέρνησις δὲν θά ἐτύγγανε τῆς ὑποστηρίξεως τῆς ριζοσπαστικῆς πλειοψηφίας· αἱ πρὸς τὴν Αὐστρουγγαρίαν σχέσεις ὅμως οὐπω οὐδαμῶς ἐβεβαίωθησαν. — Πρὸς

ταῖς ὑφισταμέναις ἤδη ἀπὸ τῶν φορολογικῶν μέτρων τῆς Σερβίας καὶ ἀπὸ τῶν σωβινιστικῶν τῶν Σέρβων ἐνεργειῶν ὡς πρὸς τὰς ὑπὸ τὴν πρωσωνινὴν αὐστριακὴν διοίκησιν ἐπαρχίας διαφοραῖς ἀνεψύη ἤδη καὶ ἡ περὶ ἐκδόσεως ἐνὸς τῶν ὑποδίκων φιλελευθέρων νομαρχῶν, εἰς Αὐστρίαν προσφυγόντος, ὃν ἡ αὐτρουγγαρικὴ κυβέρνησις ἀρνεῖται νὰ παραδώσῃ στρῆν ἢ ἐκδοθῆ δικαστικὴ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις.

Ἡ ἐν Ἰταλίᾳ ὑπουργικὴ κρίσις ἔληξεν ἐπὶ τέλους. — Καὶ ἤτο πλέον καιρὸς διότι τὰ πράγματα εἰς οὕτω δυσχερεῖ θέσιν εἶχον περιστῆ, ὥστε ἐν Ρώμῃ καὶ περὶ μελετωμένης παραιτήσεως τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου θρυλλήματα ἐκυκλοφόρησαν, μεταδοθέντα εἰς τὸν τύπον τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν πρωτευουσῶν. — Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι οὐδὲ τῷ ἐκ Κατάνης πολιτευτῇ ἀπέβη εὐχερῆς ἢ συγκρότησις τοῦ νέου ὑπουργείου, καίτοι ὑπὸ πάντων σχεδὸν ὁμολογεῖτο ὅτι, ἂν ὑπῆρχεν ἐν Ἰταλίᾳ πολιτικὸς ἀνὴρ, δυνάμενος καὶ διὰ τὴν κοινοβουλευτικὴν αὐτοῦ ἐπιρροὴν καὶ διὰ τὴν εὐστάθειαν πρὸς ἐφαρμογὴν ὀρισμένου τινὸς προγράμματος νὰ συντελέσῃ τι πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ τόπου ἀπὸ τῆς ἐνεστώσης δεινῆς θέσεως αὐτοῦ, οὗτος ἦν ὁ κ. Κρίσπης. — Ὅτι ὅμως ὁ βασιλεὺς Οὐμβέρτος δὲν κατελήθη ὑπὸ τοσαύτης ἀποκατεργήσεως καὶ ἀμηχανίας βλέπων τὰ πολιτικὰ αὐτοῦ φρονήματα σφοδρότατα συγκρουόμενα πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἅτε ἐκεῖνα μὲν εἰσηγούμενα τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐνεστώσης συμμαχικῆς πολιτικῆς, ὑπὲρ δύναμιν δαπάνας ἐπιβαλλούσης, ταύτας δὲ ἐπειγόντως ἀπαιτούσας ἐξωτερικὴν τε καὶ ἐσωτερικὴν περισυλλογὴν, ὥστε νὰ βουλευθῆ περὶ καταθέσεως τοῦ σκήπτρου καὶ ἐν οὕτω κρισίμῳ τῇ Ἰταλίᾳ ὥρα μεταδιδάσεως τῆς ὑπάτης ἀρχῆς ἀπὸ τῶν πεπειραμένων χειρῶν αὐτοῦ εἰς τὰς ἀπειρούς τοῦ υἱοῦ, ἀλλὰ πατριωτικῶς τὰς προσωπικὰς ἀρχὰς καὶ ἠθικάς εἰς τὸς συμμάχους αὐτοῦ ὑποχρεώσεως ὑπηγάγετο — εἰ καὶ ἄγνωστον ἐστὶ ἐν τίνι μέτρῳ — εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας, τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀναθέσεως τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῷ κ. Κρίσπῃ, δημιουργῷ μὲν ἐν πολλοῖς τῶν ἐνεστώσων δαπανῶν, ἀλλ' ἤδη διαγνόντι τὸ ἀμάχημα αὐτοῦ καὶ διατεθειμένῳ εἰς τὴν δυνατὴν ἐπανόρθωσιν.

Οἱ ἐν Βερολίμῳ δὲν περιῆλθον μὲν εἰς ὑπουργικὴν κρίσιν, τοὺς ἡγέτας ὅμως τῆς μεγάλης ὁμοσπονδίας ἐπασχολεῖ γενικώτερα τὶς κρίσις, ἣν οὐκ ἀπεικόντως ἴσως θὰ ἠδυνάμεθα νὰ καλέσωμεν γερμανικὴν ἢ ὁμοσπονδιακὴν κρίσιν. — Αὕτη εἶνε ἡ προκύψασα ἐκ τῆς μεταξὺ Βυρτεμβέργης καὶ Βερολίνου ἀναφύσεως διαφωνίας, προαχθείσης μέχρι τῆς πρωσωνινῆς διακοπῆς τῶν σχέσεων τῶν δύο ὁμοσπονδῶν κρατῶν διὰ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ παρὰ τῇ αὐτῇ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ἀντιπροσώπου τοῦ ὁμωνύμου βασιλέως. — Τὰ αἷτια τῆς διενέξεως οὕτω ἐπαρκῶς διεσαφήθησαν φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ μὲν ἀντιπολίτευσις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Βυρτεμβέργης εἰς τὰ φορολογικὰ, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τοῦ οἴνου, νομοσχέδια τοῦ κόμπος Καπρίθν ἦν παρεμπύπτον ἐπεισόδιον, ἀρχικὴ δὲ καὶ κυρία αἰτία πάντοτε εἶνε αἱ συγκεντρωτικαὶ τάσεις τῶν ἐν Βερολίμῳ, ναὶ καὶ κατὰ θελόντων πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ καταλύσῃ τὸ

ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείων τῆς Βυρτεμβέργης, ἀντ' αὐτοῦ δὲ νὰ ἰδρῦσῃν ἀσθενὲς τι συμβούλιον, ὅπερ ν' ἀποδαίνη εὐχείριστον ὄργανον εἰς τὸν πρῶτον ἀρχηγὸν τοῦ στρατοῦ τοῦ βασιλείου. — Πρὸς τὰς τάσεις ταύτας, καθ' ἃς ἐκ Στουτγάρδης εἶχεν ὀδηγίας, ἀντέστη ὁ ἐν Βερολίμῳ πρεσβευτῆς τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου κ. Μόξερ, τοῦτου δ' ἔνεκα τοσαύτην ἐπεσπάσατο τὴν δυσμείναν τοῦ αὐτοκράτορος, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ αἰτήσῃται τὴν ἀνάκλησιν αὐτοῦ. — Ὁ πρόεδρος τοῦ ἐν Στουτγάρδῃ ὑπουργικοῦ συμβουλίου κ. Μιτνάχτ φαίνεται ἐμφορούμενος ὑπὸ διαλλακτικῶν ἀρχῶν καὶ ἠτήσατο ἤδη συνέντευξιν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλ' αὐτὴ δὲν παρεσχέθη αὐτῷ. — Ὅπωςδῆποτε παροξυσμὸς μὲν ζωνρὸς ἐπικρατεῖ ἐν Βυρτεμβέργῃ ἐπὶ ταῖς συγκεντρωτικαῖς καὶ αὐταρχικαῖς ταύταις τάσεσι τῆς Πρωσίας, συγκίνησις δὲ κατέχει τοὺς βερολινεῖους κύκλους, φοβουμένους μὴ τὸ ζήτημα συντελέσῃ εἰς ὑπόθαλψιν ἀνθενωτικῶν κινήματων εὐρυτέρων ἐτι διαστάσεων. — Γνωστὸν δὲ ὅτι τὸ ἔδαφος δὲν εἶνε ὅλως ἀπαράσκευον εἰς τοιαύτην ἐνέργειαν. Ἡ Βαυαρία ἀπὸ μακροῦ ἐξεδήλωσε τὴν δυσφορίαν αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἐνεστώσῃ πολιτικῇ αὐτῆς θέσει, περὶ ἧς φοβεῖται μὴ ποτὲ καταλήξῃ εἰς ἄμεσον τῇ Πρωσίᾳ προσάρτησιν. — Καὶ τὰ ἄλλα δὲ νοτιογερμανικὰ κράτη ἥκιστα φαίνονται εὐαρέστως φέροντα τὰς οικονομικοεμπορικὰς ἰδίᾳ σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὴν Πρωσίαν.

Ἡ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον Γλάδστωνος ἐχθρικὴ στάσις τῆς Βουλῆς τῶν λόρδων, οὕτως αἰσθητῶς ἐκδηλωθεῖσα διὰ τῆς ἀπορριψέως τοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων ἐψηφισμένου νομοσχεδίου, ἐξακολουθεῖ λεπτοτέρα μὲν ὀδημέραι ἀποφαίνουσα τὴν θέσιν τῆς κυβερνήσεως τῶν φιλελευθέρων, ἀλλ' ἅμα καὶ μείζονα τὴν ἀντιδημοτικότητα τοῦ γενηρακότος τοῦτου Σώματος, ὅπερ ὑπὸ τὰς ὀπισθοδρομικὰς εἰσγηγίσεις τῶν συντηρητικῶν, ὧν τὰς ἰδέας ἐν τῇ Βουλῇ τῶν λόρδων ἐκπροσωπεῖ, ὡς γνωστὸν, ὁ πολιτικὸς ἀντίπαλος τοῦ ἀργυρότριχος πρωθυπουργοῦ μαρκήσιος Σαλισβουρή, ἔννοει νὰ ἐμμένῃ ἀναποσπάστως προσκεκολλημένους εἰς τὸ μεσαιωνικὸν ὄστρεον αὐτοῦ.

— Νεωτέραν τῶν διαθέσεων τούτων τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Σώματος ἐκδήλωσιν ἀποτελεῖ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπενεχθεῖσα εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων ἐπιψηφισθὲν νομοσχέδιον περὶ εὐθύνης τῶν πατρῶνων ὡς πρὸς τοὺς ἐργάτας τροποποιήσις, ἥτις προαιρετικὴν σχεδὸν κατέστησε τὴν χρῆσιν τῶν ἐν αὐτῷ διατάξεων. — Οὕτως τραχύτερος ὀδημέραι γίνεται ὁ ὑποτύφων μὲν τὸ γε νῦν, ἀλλὰ προσεχῶς αἰσθητότερον πάντως ἐκδηλωθῆσόμενος ἀγὼν τῶν δημοκρατικῶν καὶ ἀριστοκρατικῶν τάξεων, ἐν ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις κριθήσεται ἡ τύχη αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως τῆς ἀγγλικῆς γερουσίας.

Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

συγκάλυψις αὐτὴ εἶναι θυσία τοῦ καλλιτέχνου πρὸς τὸ καλὸν καὶ ἀποτελεῖ παράδειγμα οὐχὶ τοῦ πῶς νὰ ὠθώμεν τὴν ἐκφρασὴν πέραν τῶν ὁρίων τῆς τέχνης, ἀλλὰ τοῦ πῶς δεῖν νὰ ὑποτάσσωμεν αὐτὴν εἰς τὸν πρῶτον νόμον τῆς τέχνης ἢτοι εἰς τὸν νόμον τοῦ καλοῦ.

Καὶ ἦδη, τῶν ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Λαοκόοντος ἐφαρμοζομένων, κάλλιστα διασαφίζεται τὸ αἷτιον τῆς ἡμετέρας μελέτης. Ὁ καλλιτέχνης εἰργάζεται πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὑπερτάτου καλοῦ ὑπὸ τὰς παραδεδομένας περιπτώσεις τοῦ σωματικοῦ πόνου. Ὁ πόνος οὗτος ἐν δὴ αὐτοῦ τῆ παραμορφώσῃ σφοδρότητι δὲν ἔπρεπε ποδῶς νὰ συνδυασθῇ μετὰ τοῦ καλοῦ. Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν ὤφειλε νὰ μειώσῃ τοῦτον ὡφείλε τὴν οἰμωγὴν εἰς στεναγμὸν νὰ μετριάσῃ, οὐχὶ διότι ἡ οἰμωγὴ ἀγενεῖ προέδιδε ψυχὴν, ἀλλὰ καθόσον ἀπόδῃ πῶς ἄλλοιοῖ τὸ πρόσωπον. Φαντασθῶμεν μόνον τὸν Λαοκόοντα, ἀνοικτὸν ἔχοντα τὸ στόμα καὶ εἶτα κρίνωμεν. Φαντασθῶμεν αὐτὸν κραυγάζοντα καὶ ἰδῶμεν. Ἐνῶ προηγουμένως ἀπετέλει παράστασιν, ἐμπνέουσαν συμπάθειαν, τὸ καλὸν μετὰ τοῦ πόνου συγχρόνως ἐμφαίνουσαν, ἦδη ἀπέβη βδελυκτὴ καὶ ἀποτρόπαιος εἰκὼν, ἀφ' ἧς ἄσμενος θ' ἀπέστρεφέ τις τὸ πρόσωπον, καθόσον ἢ τῆς ὀδύνης ὅπως προκαλεῖ ἀπῆλπ, χωρὶς τὸ κάλλος τοῦ πάσχοντος ἀντικειμένου νὰ δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀπῆλπ ταύτην εἰς τὸ γλυκὺ συναίσθημα τῆς συμπάθειας.

Ἀπλῶς τὸ εὐρὺ τοῦ στόματος ἀνοίγμα — παραλειπομένον τοῦ ὁλόθον βραίως καὶ ἀπόδῃ στρεβλοῦνται καὶ συνωθοῦνται καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ προσώπου μέλη διὰ τοῦ τοιοῦτου ἀνοίγματος — ἐν μὲν τῇ ζωγραφικῇ ἀποτελεῖ κηλίδα ἐν δὲ τῇ γλυπτικῇ κοίλωμα, ὅπερ τὴν ἀπεχθεστάτην τοῦ κόσμου ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν. Ὁ Μονμφακὸν (Montfaucon) ὀλίγην προδίδει καλαισθησίαν, ἐκλαμβάνων ἀρχαίαν πογωνοφόρον κεφαλὴν, χαίνον ἐχουσαν τὸ στόμα, ὡς τὴν κεφαλὴν χρησιμοδοτοῦντος Διός.¹ Καὶ πρέπει ἄρα γε νὰ κραυγάζῃ ὁ θεὸς, ὅταν ἀποκαλύπτῃ τὸ μέλλον; ἢ μίπως ἢ εὐπρεπὴς τοῦ στόματος σκιαγραφία θὰ καθίστα τὸν λόγον αὐτοῦ ὑποπτον; Ἐπίσης ἐλαχίστην πίστιν ἀποδίδω καὶ εἰς τὸν Βαλέριον καθ' ὃν κραυγάζων ὁ Αἴας παρίστατο ἐν τῇ τοῦ Τιμάνθους εἰκόνι, ἧς μνεῖαν μόνον ἐποιουσάμεθα.² Διότι οὐδὲ κατώτεροι καλλιτέχνηαι τῆς ἐποχῆς τῆς παρακμῆς τῆς τέχνης ἐπιτρέπουσι τοῖς ἀγριωτάτοις τῶν βαρβάρων; ὅταν ὑπὸ τὸ ξίφος τοῦ νικητοῦ τρέμωσι καὶ ὁ τοῦ θανάτου τρόμος αὐτοὺς καταλαμβάνῃ, τὸ στόμα μέχρι κραυγῆς νὰ ἀνοίγωσι.³

Βέβαιον εἶναι ὅτι ἐν πλείστοις τῶν ἀρχαίων καλλιτεχνιμάτων παρετηρήθη ὁ ὑποβιασμός οὗτος τοῦ ἀκροτάτου σωματικοῦ πόνου εἰς κατώτερον βαθμὸν αἰσθήματος. Ὁ ὑπὸ τὸ δειληπτηριασμένον ἔνδυμα πάσχων Ἡρακλῆς ἐκ τῆς γραφίδος ἀρχαίου ἀγνώστου καλλιτέχνου, οὐδ' αὖτως ἦτο ὁ τοῦ Σοφοκλέους, ὃς το-

σοῦτον γοερῶς ἐκραύγαζεν, ὥστε οἱ λοκρικὸι βράχοι καὶ τὰ τῆς Εὐβοίας ἀκρωτήρια ν' ἀντηχῶσιν ἐκ τῶν κραυγῶν. Οὗτος ἦτο σκυθρωπὸς μᾶλλον ἢ ἀγριος.⁴ Ὁ φιλοκτῆτης Πυθαγόρα τοῦ Λεοντίου ἐφαίνοντο ἐκδιδῶν τὴν ὀδύνην αὐτοῦ τῷ θεατῇ, ταύτην δὲ τὴν ἐνέργειαν θὰ παρεκώλυε καὶ τὸ ἐλάχιστον ἀποτρόπαιον χαρακτηριστικὸν τοῦ προσώπου. Ἡδύνατο δὲ τις νὰ ἐρωτήσῃ πόθεν γινώσκω ὅτι ὁ κάλλιτέχνης οὗτος ἐφιλοτέχνησε ἀνδριάντα τοῦ Φιλοκτῆτου; ἐκ χωρίου τοῦ Πλινίου; ὅπερ ἴσως οὐδόλως τὴν ἐμῆν θ' ἀνέμενε διόρθωσιν ὁσονδήποτε φαινομενικῶς ἐσφαλμένον ἢ καὶ ἠκρωτηριασμένον κἀν ἦ.⁵

ΟΛΓΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ

ὑπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Αἰ γῶμαι καὶ οἱ ἰσχυρισμοὶ ὅτι ὁ Βικτωρ Οὐγκὼ στερεῖται πρωτοτυπίας, ὅτι οὐδέποτε ἐδημιούργησε νέον ἐν τῇ φιλολογίᾳ εἶδος, ὅτι εἶναι ἀνίκανος νὰ σκεφθῇ καὶ ὅτι ἀπάσα αὐτοῦ ἡ ἀξία συνίσταται εἰς τὸ ὅτι κατώρθωσε νὰ περιβάλῃ διὰ τορνευτῶν φράσεων θέματα ἐκνισθέντα παρὰ προγενεστέρων συγγραφέων ἥπτον ἱκανῶν, αἰ γῶμαι αὗται, λέγομεν, αἵτινες ἐπεκράτουν ἄλλοτε ἐν ταῖς αἰθούσαις, δὲν φιλοξενούνται πλέον ἐν τοῖς κλασικοῖς διδασκτικοῖς βιβλίοις. Μόνος ὁ κ. Δουμὴκ δὲν διασῆζει νὰ ἐπαναλάβῃ ταύτας διὰ τῶν ἐξῆς: «(ὁ Βικτωρ Οὐγκὼ) ἔχει ἰδέας ὀλίγας, πόρρω δὲ ἀπέχων τοῦ νὰ ἦναι νεωτεριστῆς ἢ καὶ μύστης νέου συστήματος, ἠκολούθησεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὠθησθαι, ἄλλοθεν τὴν ἀρχὴν ἐχούσαν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰς ἰδέας, ὧν ἐμφορεῖται, αὗται εἶναι χυδαῖαι, μὴ ἀνυψούμεναι ποσῶς ὑπὲρ τὰ κοινὰ καὶ τετριμμένα». Καὶ ὅμως πᾶς ὅστις γινώσκει μετὰ τοῦ Λαβοαζιέρου ὅτι «οὐδὲν καινὸν δημιουργεῖται ἐν τῇ φύσει» καὶ μετὰ τοῦ Μυσέ, λέγοντος ὅτι «καὶ

1) Πλιν. βιβλ. ΛΑ'. ἐδάφ. 19.

2) Euntem, τούτεστι τὸν Μύθωνα λέγει ὁ Πλίνιος (βιβλ. ΛΑ'. ἐδάφ. 19) vicil et Pythagoras Leonitus, qui fecit stadiodromon Astylon, qui Olympiae ostenditur: et Libyn puerum tenentem tabulam eodem loco, et mala ferentem nudum. Syracusis autem claudicantem: cujus huleris dolorem sentire etiam spectantes videntur. Σταθμίσωμεν ἀκριβέστερον τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις. Δὲν γίνεται αὐτῷ προδήλως λόγος περὶ προσώπου, ὅπερ ἴδωμεν ἐνεκεν οἰδήματος γνωστῶν τοῖς πᾶσι τυγγάνει: *Cujus huleris*, κτλ. Οὐδεὶς πλείοτερον εὐχαιούτο ἐνεκα τοιοῦτου οἰδήματος γνωστότερος νὰ ἦναι ἢ ὁ Φιλοκτῆτης. Λοιπὸν ἀντὶ τοῦ *claudicantem* ἀναγινώσκω *Philoctetem* ἢ τουλάχιστον ναμίζω ὅτι τὸ τελευταῖον ὑπὸ τῆς πρώτης ταυτοσημίας λέξεως ἐξωβελίσθη καὶ ὅτι δεῖν ν' ἀναγινώσκωμεν ἀμφοτέρωθεν *Philoctetem claudicantem*. Ὁ Σοφοκλῆς ἀφίησιν αὐτὸν «στῖβον κατ' ἀνάγκη ἔρπειν», φαίνεται δ' ὅτι γῶλῃ τῆς θλ' προὐκάλεσεν ὥστε ὀλιγώτερον γυναικίως νὰ βαδίξῃ ἐπὶ τοῦ ἄσθενοῦς ποδός.

3) Ἰδὲ κρηθ. 4, σελ. 73—75.

1) Antiquit expl. T. A. σ. 50.

2) Ὁ κραυγάζων Αἴας αἰσθρῶν θ' ἀπετέλει μορφήν καὶ ἐπειδὴ οὔτε ὁ Κικέρων οὔτε ὁ Κουτιλιανὸς ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῶν περιγραφαῖς τῆς εἰκόνος ταύτης ποιοῦνται μνεῖαν αὐτοῦ, θεωρητέον τοῦτο ὡς προσθήκη μᾶλλον, ἀπορρέουσαν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Βαλέριου.

3) Bellorii Admiranda Tab. 11. 12.

λάχανα ἔταν φυτεύης, πάλιν μιμείσαι τινα», θά ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ὑποστήριξις τοῦ δισχυρισμοῦ τούτου εἶναι *δυσχερής*. Καί αὐτός ὁ Λαμαρτίνος, τὸν ὁποῖον πολλοὶ τῶν φιλολόγων θεωροῦσιν ὡς ἀπολύτως πρωτότυπον, μιμείται τὸν Σατωβριάνδον, τὸν Μπαούρ-Λορμιάν, τὸν Σενεντολέ καὶ τὸν Π. Λεμπρέν πολὺ πλέον ἢ ὅσον ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ βαίνει ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Λαμαρτίνου μὲν αὐτοῦ ἐν ταῖς *Ῥοδαῖς*, τοῦ Καζιμίρ Δελαβίν δὲ ἐν τοῖς *Ἀνατολικῶν Ἀσμασιν*. Ἀφ' ἐτέρου ὅμως καὶ ὁ κ. Μπιρέ, ὅστις, ὅταν δὲν εἶχε πλέον ζήφος ὅπως ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ, κατεδίωκε τούτον διὰ λιθοβολισμῶν, λαμβάνων τοὺς λίθους κατὰ τύχην καὶ ἀδιαφόρως, περισυνέλεξε μετὰ προσοχῆς τὴν ἐναντίον τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ ὡς λογοκλόπου κατηγορίαν ἐκ τινος κρίσεως, ἐξενεχθείσης ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Νιζάρ ἐν στιγμῇ δυστροπίας. Ἀλλὰ τὰ ἐπιχειρήματα, ἅτινα προσήγαγε πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ταύτης ὅσον ἀσθενῆ ἦσαν, ὥστε ἕκαστε οὐδεὶς ἔλαβε ταύτην ὑπ' ὄψιν. Κατὰ τούτον λοιπὸν τρανῆ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι τὰ *Ἀνατολικά Ἀσματα*, ὁ *Ἐργάνης*, ἡ *Παραγία τῶν Παρισίων* καὶ ἄλλα οὐδεμίαν ἐνέχουσι πρωτοτυπίαν, εἶναι τὸ ὅτι τὰ *Μεσοσηριακά*, *Ἐργικός ὁ Γ'*, αἱ ἱστορικαὶ μυθιστορικαὶ τοῦ Οὐάλτερ Σκώπ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ ποιήματα τοῦ Ἀλφρέδου-δέ-Βινὴ προηγήθησαν τούτων. Καὶ ὅμως τὸ ἀληθές εἶναι ἀκριβῶς ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα ἐν οὐδενὶ ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἔργα τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ, εἴτε ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς βίας, εἴτε ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς μορφῆς. Ἄν ὑποστηρίξωμεν τὴν ἀνωτέρω γνώμην θά διημιστοῦμεν πᾶσαν πρωτοτυπίαν τῷ Ρακίνα, τῷ Βοσουέτῳ καὶ τῷ Λαφονταίν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ Κορνήλιος, ὁ Ἰωάννης Λενζάντ καὶ ὁ Γκερού ἐποίησαν πρὸ αὐτῶν τραγωδίας, ἐπικηδέους λόγους καὶ μύθους¹. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἀνήρ

πεπροικισμένος διὰ μεγαλοφίας ἐκφράζει πάντοτε τὰς κρατούσας τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ ιδέας, ἡ δὲ ἀληθὴς αὐτοῦ δόξα εἶναι τὸ νὰ προσδώσῃ αὐταῖς μορφήν ἀθάνατον. Καὶ ὁ Σκιεπῆρος, καίπερ ἐπέξεργασάμενος ἀπλῶς τὰ ἀσημαντα τῶν προκατόχων αὐτοῦ ἔργα, εἶναι ἐν τούτοις ποιητὴς πρώτης τάξεως. Ἄλλως τε δὲ, ἀφοῦ καὶ ὁ κ. Δουμὴ ἐξάγει τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν συμπέρασμα ἐν τέλει λαμπροῦ ἄρθρου, ἐν ᾧ ἀναγνωρίζει ὅτι αὐτὰ *Ἀνατολικά Ἀσματα* ἀποτελοῦσιν ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς γαλλικῆς ποιήσεως, εἰς ἣν καὶ ἡ προσδιδούσα νέαν χροιά», ὅτι τὰ *Φθινοπωρινὰ Φέλλα* προσδίδουσιν αἰσθημα προσωπικὸν καὶ ὅτι τὸ (*Légende des Siècles* εἶναι μοναδικὸν ἔργον τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, ἴσως δὲ καὶ τῆς γαλλικῆς φιλολογίας καθόλου) προδήλον ἀποβαίνει ὅτι ἡ κρίσις αὐτοῦ ἐμφανίζεται ἐν τέλει μᾶλλον ὡς τελευταία παραχώρησις πρὸς τοὺς ἀντιπάλους τοῦ ποιητοῦ παρὰ ὡς ἡ αὐστηρὰ ἔκφρασις τοῦ ἰδίου αὐτοῦ φρονήματος.

Ἄλλὰ καὶ πόσα ἄλλα πρὸς τούτοις ἐλαττώματα ἀπεδόθησαν τῷ Βίκτωρι Οὐγκώ! Ἐλέχθη ὅτι ἡ παρατηρητικότης αὐτοῦ περιωρίζετο εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μόνον τῶν ἀντικειμένων, ὅτι οὐδέποτε κατάρθρωσε νὰ εἴρῃ ἐταστικὸν βλέμμα καὶ μέχρι τῶν μυχιῶν τῆς ψυχῆς, καὶ ὅτι ἡ εὐαισθησία μέχρι τοσούτου ἐπέλειπεν αὐτόν, ὥστε οὐδέποτε μὲν αὐτὸς συνεκινήθη, οὐδέποτε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους συνεκίνησεν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ ψυχολογικὴ ἀνάλυσις εἶναι ἀπαραίτητος τῇ

1) Καὶ τοῦτο ἐλέχθη ἤδη. «Κατὰ βάθος ὁ Ρακίνας καὶ ὁ Κορνήλιος εἶναι διασκευασταὶ στίχων καὶ οὐδὲν πλέον, διασκευάσαντες ἔργα ἑλληνικὰ, λατινικὰ ἢ ἰσπανικὰ. Αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς οὐδὲν ἐμπεύρον, οὐδὲν ἐδημιούργησαν» (*Journal des Goncourt*, t. VI, p. 158).

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Ἀπὸ μὲν καὶ πλέον ἤρξαντο αἱ τακτικαὶ συνεδρίαὶ τοῦ παρ' ἡμῶν Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἀπὸ τῆς παρελθούσης δὲ κυριακῆς καὶ αἱ δημόσιαι αὐτοῦ διαλέξεις. Ἐν ταῖς μέχρι τοῦ νῦν γενομέναις τακτικαῖς συνεδρίαις, κατὰ δευτέραν, ἐγένοντο ποικίλαι καὶ ἐνδιαφέρουσαι ἀνακοινώσεις, ὑπὸ μὲν τοῦ συγγραφέως τοῦ «*Σχεδιάσματος*» κ. Μ. Παράνικα *Περὶ τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς*, ὑπὸ δὲ τοῦ κ. Κ. Περάκιδου *Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ σηματομένου τῆς λέξεως Ἐθραῖος*, ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῶν «*Πατριαρχικῶν Πινάκων*» κ. Μ. Γεδεών *Περὶ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ματθαίου*, ὑπὸ τοῦ γενικοῦ δὲ γραμματέως ἀνεγνωσθῆ πραγματεία τοῦ ἐν Σαμοθράκῃ κ. Φαρδῆ *Περὶ τῆς δημόσιας μελοδίας*. Τὰ ἀναγνώσματα ταῦτα ἐγένοντο πρὸ πολλοῦ ἀκρατηρίου, ἔσχον δὲ καὶ ἱκανὰς συζητήσεις. Ἡ δὲ πρώτη δημόσια διάλεξις, ἥτις ἐγένετο τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου καθηγητοῦ τοῦ

οἰκουμένου θρόνου κ. Κωνσταντίνου Παρίτση, θέμα εἶχε τὸν οὐρανοθάμωνα Παῦλον, ὅστις ὁ βίος ὑπὸ πάσης αὐτοῦ τὰς ἐποφείας ἐξετάσθη ὑπὸ τοῦ ἀγορητοῦ. Τὸ πρόγραμμα τῶν διαλέξεων τούτων ἐστὶ ποικίλον.

Αὗται αἱ γινόμεναι ἀνακοινώσεις καὶ δημόσιαι διαλέξεις ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ. Ὁ Σύλλογος, σὺν τῇ νεωτέρᾳ αὐτοῦ θυγατρὶ τῇ Μεσαιωνικῇ Ἐταιρείᾳ, ἐκπροσωπεῖ τὴν παρ' ἡμῶν πνευματικὴν κίνησιν, τὴν ἀλλαγῶ μὲν εἰς ὕψος μέγα ἤρμενην, παρ' ἡμῶν δὲ πενηρὰν ἀληθῶς. Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, λυπηρὸν εἰπεῖν, καὶ ταύτην περιττὴν θεωροῦντες, τοὺς περὶ ταύτην ἀσχολουμένους σχολαστικούς, οὗς φεύγουσιν ὅσοι ὡς ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, ὡς ἀρεσκονται φιλαύτως ἑαυτοὺς ἀποκαλοῦντες, τὰ δ' ἔργα αὐτῶν, ἔστω καὶ ὀλίγιστα, ὡς ἥμισυ πρακτικά. Οὐδαμῶς ἀγνοοῦμεν τὴν σημασίαν, ἣν οὗτοι ἀποδίδουσι τῇ φράσει ἀνθρώπων τοῦ κόσμου (*mondain*), ἀλλ' ἐπιτραπήτω ἡμῶν νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ παρ' ἡμῶν τοιοῦτοι, ἥμισυ εἰσι πρακτικοί, διότι ἀγνοοῦσιν ἀληθῶς τὸν κόσμον, ἀγνοοῦσιν ὅτι ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀλλαγῶ ἄνθρωποι μάλιστα τοῦ κόσμου περιζήτητοι εἶνε οἱ συγγραφεῖς, οἱ καλλιτέχναι, οἱ περὶ τὴν φιλολογίαν μάλιστα ἀσχολούμενοι, διότι οὗτοι μάλιστα τὸν κόσμον γινώσκουσιν, οὗτοι μάλιστα διὰ τῶν ποικίλων γνώσεων αὐτῶν καὶ τοῦ λεπτοῦ πνεύματος καθίστανται εὐάρεστοι. Ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τοῦ

λυρικῆ ποιήσει ὡς οὐδὲ καὶ αὐτῇ τῇ ἐπικῇ, ἐπειδὴ αἱ *Ποιητικαὶ μελέται* (τοῦ Λαμαρτίνου) καὶ οἱ *Μάρτυρες* (τοῦ Σατωβριάνδου) δὲν ἐνέχουσιν ἴσους τοιαύτης ἐπειδὴ δὲ ἀπ' ἐτέρου ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τοὺς γίγαντας καὶ εἰς τὰ ἡμιμουσικὰ αὐτοῦ πρόσωπα ψυχὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν ἡμετέραν καὶ τέλος, ἐπειδὴ ἡ δημιουργία τοσοῦτων φανταστικῶν κόσμων προέδιδε παρὰ τῷ ποιητῇ τὴν δύναμιν τῆς ἀφαιρέσεως καὶ κρίσεως, ἀπασαὶ αὐταὶ αἱ ἀντιρρήσεις ἐφαίνοντο ἀβάσιμοι. Οἱ περὶ τὴν σχολικὴν ὅμως διδασκαλίαν ἀσχολούμενοι οὐδόλως ἔλαβον ταύτας ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ τὰ βλέμματα ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ ἔχοντες ἀπέδειξαν ἀπλῶς ὅτι ταῦτα ἐνεῖχον τοσαύτας τοῦλάχιστον ιδέας ὅσας καὶ τὰ τῶν ἄλλων ποιητῶν καὶ τοσαύτας μάλιστα ἠθικὰς παρατηρήσεις, ὅσας καὶ τὰ ἔργα πολλῶν μυθιστοριογράφων. Ἄπαντες οἱ καθηγηταὶ ἡμῶν συνεφώνησαν ἀναγνωρίζοντες ὅτι οὐδεὶς βαθύτερον συνησθάνθη τὰ θελητήρα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ ὅτι οὐδεὶς μετέδωκεν εἰς τὸν ἀναγνώστην βαθύτερον τὸ αἰσθημα τοῦτο. Ὁ κ. Ζιντέλ περὶ τῶν *Ἀσματῶν* τοῦ Λυκαυγοῦ τὸν λόγον ποιούμενος λέγει: «Ὅταν ἀνὴρ τις ἐν ἡλικίᾳ 28 ἐτῶν γράφῃ μετὰ τῆς αὐστηρᾶς ἐκείνης σοβαρότητος, ἀναμφορήτως κέκτῃται ψυχὴν ἐκτάκτου φύσεως καὶ διαπλάσεως, εἰσέδυσεν ἦδη ἐν πάσιν ὅπως προῶως ἀποκομίσει τοὺς καρπούς τῆς πείρας, ἀναμφισβόλως δὲ εἶναι πεποικισμένος δι' αἰσθητικῆς δυνάμεως ἴσης πρὸς τὴν διανοητικὴν». «Ὁ ἄνθρωπος λέγει ὁ Μαρκόν, τὰ αἰσθητά καὶ αἱ ιδέαι, ἡ χαρὰ, ἡ λύπη καὶ τὰ ὄνειρα αὐτοῦ, ἡ κοινωνία, αἱ ἀθλιότητες καὶ τὸ μεγαλεῖον, αἱ φάσεις καὶ αἱ παραδόσεις αὐτῆς, ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ θρησκεία, ἡ τέχνη καὶ ἡ φύσις, τὰ πάντα ἐνετυπώθησαν ἐν τοῖς ποιήμασι καὶ ταῖς μυθι-

στορίαις αὐτοῦ». — Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Λεμπέγκ (Lebaigue) διαβλέπει ὅτι ἐν τοῖς *Ἀσμασι* τοῦ Λυκαυγοῦ, ἐν ταῖς *Μυθίαις φανταστικαῖς* καὶ ἐν ταῖς *Ἀκτίσι καὶ σκιαῖς* αὐτοῦ ἄνθρωπος διεφάνητο ὑπὸ τὸν καλλιτέχνην καὶ ὅτι «τὰς λαμπρὰς συναυλίας τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου διεδέχοντο ἡ ἐνδόμυχος χαρὰ, ἡ μυθία θλίψις». εἶτα δὲ συγκρίνων τοὺς στίχους, τοὺς ὁποίους ἐποίησαν ὁ τε Βίκτωρ Οὐγκώ καὶ ὁ Λαμαρτίνος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἰδίας ἑκαστος θυγατρὸς, προστίθησι: «Οὐδεὶς γινώσκει ποῖος τῶν δύο ποιητῶν εἶναι μᾶλλον συγκεινημένος· πᾶς τις ὅμως δύναται νὰ εἴπῃ ποῖος ἐμποιεῖ μείζονα συγκίνησιν· καὶ ὅμως οἱ στίχοι τοῦ Λαμαρτίνου εἶναι ὠραιότατοι». Τέλος δὲ παρετηρήθη ὅτι ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ ἐμφορεῖται εἰλικρινεῖς πρὸς τοὺς δυστυχεῖς συμπαθείας καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Καθηγητῆς τις μοι ἔλεγεν ἐμπιστευτικῶς ὅτι οὐδέποτε εἶδε τὸ ἀκροατήριον αὐτοῦ φοικιῶν ἐκ συγκινήσεως τοσοῦτον, ὅσον ὅτε κατὰ τινα διάλεξιν ἀνέγνω τοὺς *Πτωχοὺς*. Καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς προσώποις τῶν δραμάτων αὐτοῦ, ἅτινα ἐπὶ πολὺ ἐθεωροῦντο ὡς νευρόσπαστα, ἀνευρέθησαν ἀνθρώπειαι χαρακτῆρες. Οὕτως ὁ Ἀλβέρτος Καέν παρατίθησιν ἐν τῷ Ἀνθολογίῳ αὐτοῦ ὀλόκληρον σκηνὴν τοῦ *Ροβή-Βιάς*, ὁ δὲ κ. Ζιντέλ κατακρίνει τὸν Σαὶν-Μάρκ-Ζιρακντέν διότι δὲν ἐθεώρησε τοὺς πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ λόγους Τριμπουλὲ ὡς διάλογον φυσικώτατον.

Δὲν θέλομεν διὰ τούτων νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ καθηγηταὶ ἡμῶν καμύουσι τοὺς ὀφθαλμούς προὐ τῶν σφαλμάτων αὐτοῦ. Ἡ τῶν ἀντιθέσεων κατάχρησις, ἡ συχνὴ χρῆσις τῶν ἀπαριθμήσεων, ἡ περιφρόνησις τοῦ μέτρου, ἡ ἐπιζήτησις τοῦ παραδόξου, ὁ λίαν τολμηρὸς συνδυασμὸς τῶν ὑψηλῶν μετὰ τῶν κοινῶν καὶ τετριμμένων, οἱ πλεονασμοί, αἱ ὑπερβολαὶ καὶ αἱ ἀνισότητες, ταῦτα

Revue Blauie, τῷ κομισθέντι τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ, ἀνέγνωμεν μικρὰν σκιαγραφίαν περὶ τοῦ πολλοῦ συγγραφέως καὶ ἑλληνοιστοῦ Φρειδερίκου Nietzsche, δι' ἧς ἐφανερωτο ὅτι ὁ τρομερὸς συγγραφεὺς οὗτός ἐστι περιζήτητος ἐν ταῖς αἰθούσαις, σφόδρα δὲ προσφιλεῖς ταῖς γυναιξίν ὑφ' ὧν ἀείποτε περιβάλλεται. Ὅα εἴπωσιν ἡμῖν ὅτι ὑπάρχουσι σχολαστικοί, οἵτινες οὐδεμίαν λέξιν δύνανται ν' ἀρθώσωσιν ἐν ταῖς αἰθούσαις (salons). Τοῦτο δύναται νὰ ᾖ ἀληθὲς ἐν μέρει, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ κανόνα οὐδ' ἐκ τούτου δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἡ δεικνυμένη ἐστίν ὅτε, ἂν μὴ περιφρόνησις, ἀποστρόφῃ τοῦλάχιστον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος. Μὴ ἄρα γε ἐν ταῖς ἀνθρώποις τοῦ κόσμου λεγόμεναι οὐχ ὑπάρχουσι σκαιοί; Οὗτοι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους πολλάκις λέγουσιν ἀνοησίας καὶ οὐδὲν πλέον. Πολλοὶ δὲ καὶ πολλὰ θεωροῦσιν αὐτοὺς très aimables, très gentils, ἐν ᾧ διακρίνει τις ὅτι εἶνε bêtes.

Ἡ ἄγνοια δὲ τῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἡ ἑλλειψὶς μελέτης τῶν κατ' αὐτὴν προάγει τινὰς ἐπίσης νὰ θεωρῶσιν ἥμισυ πρακτικῶς καὶ τοὺς Συλλόγους, ἐν ᾧ ἐν πάσαις ταῖς χώραις πολλὰ καὶ ποικίλα ὑπάρχουσιν ἑταιρεῖαι, ἐπιστημονικαὶ καὶ ἄλλαι. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ σὺν ταῖς πέντε ἀκαδημαῖαις ταῖς ἀποτελούσαις τὸ λεγόμενον πανακαδημικόν (institut) ὑπάρχουσι πλεῖστα ἄλλαι ἀκαδημαῖαι καὶ ἑταιρεῖαι καὶ σύλλογοι καὶ ἀδελφότητες, δια-

φόρους ἔχουσαι σκοποὺς καὶ κέντρα ἀποτελοῦσαι. Οἱ κατὰ τῆς ἀνάγκης τῶν τοιούτων ἑταιρειῶν ἀποφαινόμενοι εἰσὶν ὑπέρτεροι τῶν Γάλλων, ἢ τῶν Γερμανῶν, ἢ τῶν Ἀγγλῶν, ἢ τῶν Ρώσων καὶ τῶν πρακτικωτάτων Ἀμερικανῶν, οἵτινες σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ σύλλογον πρὸς μελέτην τῶν πλατωνικῶν ζητημάτων καὶ περιοδικὸν τοιούτον (Platonist) ἐκδίδουσιν; Ἄλλὰ καὶ οὗτοι πάσχουσιν ὅτι οἱ σημασιφόροι τῆς παρ' ἡμῖν πρακτικῆς παιδείσεως, οἵτινες ὑπὸ τὸν πρακτικὸν πέπλον λαμβάνουσιν ἀνεμώλια λέγοντες.

* *

Ἵπάρχει τις οἰκογένεια παρ' ἡμῖν, ἥτις εἶνε ὅλη λάτρις τῆς μουσικῆς ἢ οἰκογένεια δ' αὕτη εἶνε ἡ τοῦ φίλου κ. Γ. Α. Ξανθοπούλου καὶ τῶν ἀνεψιῶν αὐτοῦ δεσποινίδων Ἀθηνᾶς καὶ Κλειτοῦς Στυλιανίδου. Ὁ κ. Γ. Α. Ξανθόπουλος, οὐ μόνον κατέθελε κατὰ καταθέλει διὰ τῆς βαρβίτου αὐτοῦ τὰ ἀκροατήρια πολλῶν ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν συναυλιῶν καὶ ἄλλων ἐσπερίδων, ἀλλὰ καὶ ἱκανὰς ἔχει ἐκδόσεις συνθέσεων αὐτοῦ. Τὸ δημόσιον γινώσκει τὸν φίλον τοῦτον τῶν Μουσῶν, γινώσκει καὶ τὰς συνθέσεις αὐτοῦ. Ἄλλὰ σὺν αὐτῷ τὸν καλὸν ἀγωνία τῆς μουσικῆς, τῆς τοσοῦτον παρὰ τοῖς ἡμετέροις προγόνους περὶ πολλοῦ ποιουμένης, ὥστε ἀπαράκρητον αὐτὴν νὰ θεωρῶσι τῆς παιδείσεως αὐτῶν, ἀγωνί-

πάντα καταλέγονται ὑπὸ τῶν καθηγητῶν ἐν ταῖς ἐλ-
λείψεσι τοῦ ποιητοῦ. Ἄλλ' ἀφοῦ αὐταὶ τεθῶσιν ἐν τῇ
πλάστιγγι ἀμερολήπτως μετὰ τῶν θαυμασίων τοῦ
ποιητοῦ ἀρετῶν, δὲν μνημονεύονται πλέον, εἰ μὴ μόνον
ἐκ καθήκοντος, ὡς τὸ αὐτὸ θὰ ἐπράττομεν προκειμένου
περὶ ἐνὸς τῶν κλασικῶν τοῦ μεγάλου αἰῶνος συγγρα-
φῶν, ὧν ἡ δοῦξα τοσοῦτον στερεῶς βασιζέται, ὥστε οὐ-
δὲν δύναται νὰ κλονίσῃ ταύτην.

Ὡστε οἱ ἐν ταῖς σχολαῖς τὰ ἔργα τοῦ ποιητοῦ ἀνα-
λύοντες ὡς ἀδέκαστοι δικασταὶ δύναται ὑπὲρ πάντα
ἄλλον ν' ἀποκαλύψωσιν ἡμῖν τὰς νῦν περὶ τῶν ἔργων τοῦ
Βίκτωρος Οὐγκὼ κρατούσας γνώμας. Μέγιστα δὲ ἐλπί-
δες ὑπάρχουσιν ὅτι αἱ ὑπ' αὐτῶν τούτων ὑποστηριζόμε-
ναι γνώμαι εἶναι ἐκεῖναι ἀκριβῶς, αἰτινες θὰ ἐπικρατή-
σωσι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ἐρωτήσωμεν λοιπὸν τούτους
περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐν πάσῃ ἐμπιστοσύνῃ.

Ἐκ πάντων τῶν βιβλίων, ἅτινα ἐγράφησαν περὶ τοῦ
Βίκτωρος Οὐγκὼ πρὸ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ, ἡ Ἐπιτομὴ
Γραμματολογίας καὶ τὰ ἀπὸ ἐξ ἐτῶν δημοσιευόμενα
Ἀνθολόγια (*Recueils de morceaux choisis*), συμ-
φωνοῦσι καθ' ὅλα· ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῶν
τελευταίων παρήλθον πενήτηντα ἢ ἐξήκοντα ἔτη, οὐ-
δόλως πρέπει νὰ φοβώμεθα μὴ ἡ περὶ τούτων δημοσία
γνώμη μεταβληθῇ. Καὶ πρῶτον ἴδωμεν τὰς Ὁδὰς
(*Odes et Ballades*). Ἐκ τούτων λαμβάνονται εἰσέτι
τεμάχια τινὰ διὰ τὰς Ἀνθολογίας, πάντοτε δὲ ἐξαίρε-
ται ἡ ρυθμικὴ τελειότης τῆς *Θήρας τοῦ Βουργράβου*
καὶ τοῦ *Βήματος τῶν Ὀπλῶν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου*,
εὐκόλως ὁμῶς ἐννοεῖται ὅτι ἡ συλλογὴ τῶν ποιημάτων
τούτων θεωρεῖται ἤδη ὡς νεανικὸν ἔργον, ὅπερ προὔπε-
σχετο πολλά. Τούνηντιον τὰ *Ἀνατολικά ἄσματα* καὶ
τὰ *Φθινοπωρινὰ φύλλα* θεωροῦνται ὡς ἀπαράμιλλα,

ζονται, ὡς εἵπομεν, καὶ αἱ χαρίεσαι αὐτοῦ ἀνεψαί. Τῆς ἐτέρας
αὐτῶν, τῆς δεσποινίδος Ἀθηνᾶς Ν. Στελιανίδου, ἔχομεν πρὸ τῶν
ὀφθαλμῶν ἡμῶν τρεῖς διασκευὰς διὰ κλειδοκτύμβυλον ἐξ ἄλλων
μουσουργημάτων, ἧτοι: τὴν *Quatrilles* ἐπὶ τοῦ ἤχου τοῦ μελο-
δραματίου τοῦ Κόκκου *Λύρας τοῦ Γέρω-Νικόλα* διὰ μόνον κλει-
δοκτύμβυλον, τὴν *Μελοπομένην*, polka ἐπὶ τῶν ἤχων τοῦ *Τέλους*
τῆς *Μαρούλιας* τοῦ Κόκκου διὰ κλειδοκτύμβυλον ἐπίσης καὶ τέλος
τὴν polka *Fin de siècle* διὰ κλειδοκτύμβυλον. Καὶ τὰ μὲν δύο
πρῶτὰ εἰσι λίαν γνωστὰ ὡς καὶ ἡ ἐπιτυχία τῆς διασκευῆς ὁμο-
λογομένη, τὸ δὲ τρίτον μουσουργημα διατρέχει μὲν τὸν κίνδυνον
νὰ παρανοηθῇ ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτοῦ *fin de siècle*, ἀλλὰ
δυνάμεθα, ἰδίως ὡς πὲρ σχόντες τὴν εὐχαριστήσιν ν' ἀκούσωμεν
τοῦτο ὑπ' αὐτῆς τῆς δεσποινίδος Ἀθηνᾶς Στελιανίδου ἐκτελούμε-
νον, νὰ διαβεβαιώσωμεν ὅτι οὐδὲν πλὴν τῆς ἐπιγραφῆς τὸ *fin*
de siècle ἔχει, τούνηντιον δὲ ὅτι εἶνε λίαν γοργὴ polka ἐπὶ
τῶν ἤχων τῆς ὁποίας ἄσμενός τις δύναται νὰ χορεύσῃ. Ἐχει
φράσεις τινὰς ὠραιότατας. Πόθεν δ' ἡ ἐπιγραφὴ *fin de siècle*
τοῦτο ἐξηγεῖ μικρὸν ἐπισόδιον, συνδεόμενον πρὸς μικρὸν ἀγγελουδί
τοῦ φίλου ἱατροῦ κ. Βαβάκη, τὸν προσφιλῆ αὐτῷ Νίκου, ὅστιν
τὸ μουσουργημα εἶνε ἀφιερωμένον ὑπὸ τῆς συνθεσάσης. Γράφοντες
ἐν τῇ προτέρῃ ἐπιφυλλίδι ἡμῶν περὶ τῆς σπάνους τῶν καλλιερ-
γούντων πρὸ ἡμῶν τὴν μουσικὴν οἶκον, δυνάμεθα νὰ θεωρήσω-

καὶ τάσσονται, τὰ μὲν πρῶτα ἕνεκα τῆς ζωηρότητος
τῶν εἰκόνων αὐτῶν, τὰ δὲ δεύτερα ἕνεκα τῆς χάριτος
τῶν ἰδεῶν, μεταξὺ τῶν ὠραιότερων ἔργων τῆς νεωτέρας
ποιήσεως. Ἐννέα ἐκ τῶν τεσσαράκοντα ἄσματων τῶν
Φθινοπωρινῶν φύλλων καὶ ἕξ ἐκ τῶν πενήτηντα
ἄσματων τοῦ ἐτέρου τῶν προμνησθέντων ἔργων ἀπαν-
τῶσιν ἐν πέντε ἀνθολογίαις, ἃς ἔχω ὑπ' ὄψιν τὴν στιγ-
μὴν ταύτην, ἐπειδὴ δὲ καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἀνθολογίαι,
δημοσιευθεῖσαι πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ποιητοῦ, περιεῖχον
ἄλλα ἀποσπάσματα τῶν ἀνωτέρω ποιημάτων, δυνάμεθα
νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ δύο ταῦτα ἔργα διενεμήθησαν σχεδὸν
ἅπαντα κατὰ τεμάχια εἰς τὰς σχολικὰς τάξεις. Ἐκ
τῶν *Ἀκτιῶν καὶ σκιῶν* καὶ τῶν *Μυθίων φωτῶν*,
καίπερ ἐξ ἴσου ἐγκωμιαζομένων, παρελήφθησαν ὀλιγώ-
τερα ἀποσπάσματα. Καὶ ἐκ τῶν *Ἀσμάτων τοῦ Λυ-
καυγοῦς*, θεωρουμένων ὡς ἀνηκόντων εἰς τὴν δευτέραν
τάξιν, παραλαμβάνονται ἐν ἡ δύο τεμάχια. Περὶ τοῦ
Βοῦρ-Ζαρῆλ καὶ *Ἰωάννου τοῦ Ἰσλάρδου* (*Han*
d'Islande) ἀπλοῦς μόνον λόγος γίνεται. Ἄλλ' ἡ *Πα-
ραγία τῶν Παρισίων* παραμένει ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ δυ-
νάμει, ὡς καὶ τὰ *Ἀνατολικά ἄσματα* καὶ τὰ *Φθινο-
πωρινὰ φύλλα*.

(Ἀκολουθεῖ).

RAOUL ROSIÈRES.

N. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ.

μεν τὸν οἶκον τοῦ κ. Εανθοπούλου ὡς μίαν τῶν δάσεων αἰτινες
λίαν ἀρχαῖα ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἐρήμῳ καὶ ἐπομένως νὰ
συγχαρῶμεν αὐτῷ θερμῶς.

* *

Κατ' αὐτὰς ἑκτακτον ὁμολογουμένως εἵχομεν καλλιτεχνικὴν
κίνησιν δημοσίαν. Ὁ παρεπιδημῶν ἀπὸ χρόνου ἐνταῦθα διακε-
κριμένος βαρβιτιστὴς κ. Ἀνεμογιάννης ἔδωκε συναυλίαν ἐν τῇ
αἰθούσῃ τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου, μετ' αὐτὸν δὲ τῇ προπαρα-
θούσῃ παρασκευῇ ἐποίησατο ἡ ἄρτι ἐξ Ἀθηνῶν ἀφικουμένη καλ-
λιτέχνις κ. Ἀθηνᾶ Σερεμέτη διάλεξιν φιλολογικὴν τε καὶ μουσι-
κὴν, θέμα ἔχουσαν τὸν ἐν τοῖς ἐξόχοις μουσικοῖς καταλεγόμενον
Πολωνὸν συνθέτην Chopin, οὗτινος καὶ τινὰ συνθέματα ἐξετέλε-
σεν ἐπὶ τοῦ κλειδοκτύμβυλου. Ἡ κυρία Σερεμέτη διὰ τῆς διαλέξεως
αὐτῆς κατέδειξεν ὅτι ἐμελέτησε τὰ τῶν μεγάλων μουσικῶν κάλ-
λιστα. — Καὶ ὁμῶς τὸ ἀχροατήριον ἦτο λίαν ἀρχαῖον. Διὰ τῆς

Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ δὲ εἵχομεν δύο συναυλίαις τὴν μὲν ἐν
τῇ γερμανικῇ πρεσβείᾳ ὑπὲρ τῆς ἐνταῦθα γερμανοελβετικῆς σχο-
λῆς, τῆς δὲ ἐν τῇ Τευτονίᾳ τοῦ Club musical.

O. A.

Ἡ Ἰρλανδίη, ἥς τὴν προδοχὴν ἀπερροφῶν τὰ διά-
τρητα ἀπερ ἐψαλίδιζεν ἐν τριχάπτῳ, ἐτήρησε διγῆν.
Ἦκούστο μόνον ψαλίδος τριγμῶς προσόμοιος πρὸς
τὸν κυτίσμον νοστίων στρουθῶν.

— Δὲν πιστεύετε βεβαίως, ἐπέμεινε λέγουσα ἡ
νεάνις ἐν μεγίστῃ ταραχῇ, ὅτι θὰ λάβῃ ὑπὸ σπου-
δαίαν ἐποψὴν τὴν βλακίαν μου αὐτήν. Πρέπει νὰ
φύγῃ· τὸ εἶπε. Ὁ ἀπέθνησκον ἐξ αἰσχύρας ἂν τὸν ἐπα-
νέβλεπον αἰριον. Δὲν νομίζετε ὅτι δὲν θὰ ἐπανεέλθῃ;

— Τοῦναντίον νομίζω ὅτι θὰ τὸν ἐπανείδωμεν λίαν
πρωί, δεσποινίς.

— Ἐννοεῖτε ὅτι μεταβαίνων εἰς τὸν σταθμὸν θὰ
έλθῃ νὰ μᾶς ἀποχαιρετίσῃ.

— Ὁ κ. δὲ Σενάκ δὲν σκοπεύει ν' ἀναχωρήσῃ, ἂν
δὲν ἀπατώμαι.

— Ἀλήθεια! πιστεύετε ὅτι ἀγαπᾷ τόσον πολὺ τὸν
ἀδελφόν μου;

Ἦκούσθη καὶ αὐτὴς τῆς ψαλίδος ὁ σαρκαστικὸς
θροῦς.

— Πρὸς Θεοῦ! μίστρες Κράου, ἀπαντήσατέ μοι
ὅταν σᾶς ὁμιλῶ. Τί φρονεῖτε;

— Νὰ σᾶς τὸ εἶπω λοιπόν, κόρη μου, ἀφοῦ τὸ θέ-
λετε. Φρονῶ ὅτι ὁ κόμης δὲ Σενάκ σᾶς ἀνίκηει ψυχῇ
τε καὶ σώματι.

Ε΄.

«Δοκιμαζέτω δ' ἄνθρωπος ἑαυτὸν εἴ τι τὸ κακὸν
ἔπραξε πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς ἑαυ-
τὸν . . .».

Καὶ ἐν τῷ κρισίμῳ τούτῳ σημείῳ τῆς προδευχῆς
αὐτῆς ἡ Θηρεσία εἶλεβε πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου θεσίν
ἤττον κοπιῶδη, προβλέπουσα ὅτι ἡ φοβερά δοκιμασία
δὲν ἤγγιζεν εἰς τὸ τέγμα αὐτῆς. Ἠσθάνετο μεγάλην
ταραχὴν καὶ οὐδαμῶς ἀμφέβαλλεν ὅτι αὐτὴ ἠδρευεν
ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῆς· κατ' οὐσίαν οὐδόλως ἠδύ-
νατο νὰ εἰπῇ ποῦ ἀκριβῶς ἔκειτο τὸ λεπτόν τοῦτο
ὄργανον τοῦ ἠθικοῦ αὐτῆς ὄντος. Οἰκτείρωμεν τοὺς
εἰδότας τὴν ἀκριβῆ θεσὶν τῆς καρδίας, τοῦ στομάχου
καὶ τοῦ ἡπατος· βεβαίως εὐρέθησαν ἐνίοτε ἠναγκα-
σμένοι νὰ ἐπιθέσωσι καταπλάσματα.

— Τί λοιπόν κακὸν ἔπραξα σήμερον; διεννοεῖτο ἡ
Θηρεσία. Ὅτι ἡμάρτησα οὐδεμίᾳ ἀμφιβολία· ἄλλως
δὲν θὰ ἦμην δυσπηρεστημένη κατ' ἑμαυτῆς. Ἀλλὰ
κατὰ τίνος τὸ ἡμάρτημα τοῦτο ἔπραξα; Κατὰ σοῦ,
Θεέ μου; νομίζω ὄχι· σὲ ἀγαπῶ πιστῶς καὶ δὲν
πταίω ἐγὼ ἐὰν εὐρίσκωμαι εἰσέτι μεταξὺ τῶν μα-
ταιοτήτων τοῦ κόσμου, ἐν φέρω μεταξωτὰς ἐσθῆτας
καὶ ἐὰν ἔκαμα σήμερον τερπνότατον περιπάτον. Μεθ'
ὅλα ταῦτα δὲν ἔλειψα, Θεέ μου, νὰ εἶπω ἐντὸς τῆς
ἀμάξης τὴν προδευχὴν μου, καθ' ὃν καιρὸν οἱ κύριοι
συνωμίλου.

Ἐκοῦσα ἀκουσα ἤρξατο συνομολογοῦσα ὅτι ὁ ἔτε-
ρος τῶν «κυρίων» δὲν ἦτο ἄσχετος πρὸς τὴν δυσθυ-
μίαν, ἥς τὸ αἷτιον ἀνεζήτει.

— Διότι, τέλος πάντων, ἀνεῦ ἐμοῦ ἀνεχώρει! Ὁ
λόγος, ὅστις μὲ διέφυγεν . . . Ἀλλὰ τὴν ὥραν ἐ-
κείνην τὸν ἀδελφόν μου μόνον ἐσυλλογιζόμην, ναί,
Θεέ μου, τὸ γνωρίζεις, ἐκείνον μόνον. Ὁ φίλος του
τόσον πολὺ τῷ ὤφελισεν· ἐνθαρρύνει καὶ τὸν ἀπελπιν
αὐτόν, ὅταν διὰ τοῦ ἀδόλου αὐτοῦ βλέμματος οἰονεῖ

λέγῃ: «Ἐλπίζε παρά πᾶσαν ἐλπίδα, τὰ πράγματα
θὰ προῶσι κατ' εὐχὴν».

Οὕτως ἡ Θηρεσία, τὴν ψυχὴν αὐτῆς εἰς ἑαυτὴν
συλλεγομένη, ἐξήταξε πρὸ τοῦ Θεοῦ τὴν συνειδήσιν
αὐτῆς, ταυτοχρόνως δὲ καὶ τὰ προσόντα τοῦ Ἀλ-
δέστου δὲ Σενάκ, ἀφ' ὧν μετέβη καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν
τῶν ἐλαττωμάτων αὐτοῦ, μίαν μόνην κατ' αὐτοῦ
μουσῆν ἀνευροῦσα ὅτι εἰσελθὼν εἰς τὴν μονὴν δὲν
παρέμεινεν. Ἀλλ' οὐ δέδοται πᾶσι φέρειν ἀπ' αὐτοῦ
ἤδη τοῦ γήινου κόσμου ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν σφρα-
γίδα τῶν ἐκλεκτῶν. Ἐσκέφατο τότε ὅτι ὁ νέος ἐκεῖ-
νος βεβαίως ἤθελεν ἀπολέσει τὴν δικὴν του.

— Δὲν ἡμάρτησα πρὸς τὸν πλησίον, διηρωτήθη,
γινομένη παραίτιος τῆς θυσίας τῶν συμφερόντων
αὐτοῦ; Ὅχι, ἐπειδὴ μένει χάριν τοῦ ἀδελφοῦ μου
. . . . ἐὰν μένη.

Αἰφνης ἀνένιψεν ὡς ἐξ ὄνειρου ἐγόμισε ὅτι ἤ-
κουεν ἐτι τὴν φωνὴν τῆς μίστρως Κράου λεγουσῆς
αὐτῆς·

— Ὁ κόμης δὲ Σενάκ σᾶς ἀνίκηει ψυχῇ τε καὶ σώ-
ματι.

— ὦ Θεέ μου! εἶπεν ἐνθέρμως δεομένη, εὐδό-
κισσον νὰ φύγῃ! Ἐὰν αἰριον κατὰ τὴν ὥραν ταύ-
την ἦναι μακρὰν, ὑπόσχομαι νὰ γράψω εἰς τὴν θείαν
μου διὰ νὰ μοι ἀνάψῃ μίαν μεγάλην λαμπάδα ἐν τῷ
ναφ' τοῦ μοναστηρίου. Τί πλέον δύναμαι νὰ πράξω,
Θεέ μου!

Καὶ βεβαίως οὐδὲν πλέον ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἢ νὰ
κατακιθῇ, νὰ δβέσῃ τὸν λύχνον καὶ νὰ προσπαθῆ-
σῃ νὰ κοιμηθῇ λέγουσα προδευχᾶς. Ἀλλὰ τὰ Θεοτο-
κία ἐκράτου αὐτὴν ἐξυπνον ὥσει ἀνεγίνωσκε δρα-
ματικωτάτην μυθιστορίαν καὶ ἐν τῷ σκότει τοῦ δω-
ματίου σύντρομος ἀνεπλάσσετο μυστηριώδεις κρό-
τους. Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας παρειδύσαν διὰ τῶν πα-
ραπετασμάτων ἀνεθάρρυνεν αὐτὴν.

— Ἡ μίστρες Κράου εἶναι αὐτόχρονη ἀνόητος!
Καὶ ὅταν σκέπτομαι ὅτι ἡ θεία μου ἔχει τόσον πρὸς
αὐτὴν ἐμπιστοσύνην! Ὁ ἀφ' ὧν τὸν βλέπω ἐτοι-
μαζόμενον. Ὁ ἀδελφός μου, ὅστις εἶναι γινώστης
αὐτῶν τῶν πραγμάτων, λέγει ὅτι ὁ φίλος του Σενάκ
εἶναι ἀνώτερος . . . ἀδυναμιῶν τινῶν. Ἐν πάσῃ
περιπτώσει, ἐὰν τολημῆσῃ δι' ἐνὸς βλέμματος νὰ μοι
δείξῃ ὅτι ἔμεινε χάριν ἐμοῦ, δύναμαι νὰ τῷ δείξω
ποῖα τις εἶμαι — καὶ εἰς ποῖον ἀνήκω.

Ἐνεδύθη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν τὴν φορὰν
ταύτην ὅπως ἦναι ἐτοιμὴ πρὸς πᾶν ἐνδεχόμενον καὶ
μετέβη παρὰ τῷ ἀδελφῷ. Ἄλλη ἱστορία ἐκεῖ.

— Δὲν ἐκοιμήθην, ἔχω πυρετόν, αἱ δυνάμεις μου
ἐκλείπου, δὲν μοι μένει πολὺς καιρὸς! Γρήγορα, κα-
λὴ μου, θὰ μείνης ἐλευθέρα· ἄλλως δὲ τί σε ἐμποδί-
ζει; Ἐπίστρεψον εἰς τὸ μοναστήριόν σου ὅταν θέ-
λης. Τί θὰ κάμῃς ἐδῶ κατὰ μόνος μετὰ τῆς μίστρως
Κράου ἐνώπιον ἐνὸς ψερέτρου; Πρὸ πάντων σὲ πα-
ρακαλῶ, νὰ μὴ μεταφέρων τὸ σῶμά μου εἰς Γαλλίαν·
ὡς με θάψουν ἀδιάφορον ποῦ . . .

Ὁ Χριστιανὸς ἐξηκολούθησε κατὰ τὸ πένθυμον
τοῦτο ὕφος, τόσον πολὺ ὥστε ἡ Θηρεσία ἔταξε δύο
λαμπάδας ὅπως μὴ προφθάσῃ τὴν ἀμαξοστοιχίαν ὁ
Σενάκ, διότι ἐξίστατο ἠδὴ τῶν φρενῶν.

Χειρότερα ἀπέβησαν τὰ πράγματα ὅτε ἐπεδόθη τῷ

Ἐπὶ μακρὸν ἐσκέψατο, ἐπειδὴ δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰθισμένον ἦν εἰς τὰς περιπετείας τοῦ βίου, εὗρε λύσιν τινά, τοσοῦτω κατ' αὐτὸν κρείττονα, ὅσα ἠδύνατο ν' ἀποβῆ ὠφέλιμος εἰς τὸν Κιλλιανόν. Μετὰ ἔν τεταρτον ὥρας εἰσῆρχετο εἰς τὸ καπνιστήριον τοῦ τελευταίου τούτου, ὅστις ἐποιήσατο αὐτῷ πανηγυρικὴν ἀληθῶς ὑποδοχὴν. Συνδιελέχθησαν ἐπὶ μακρὸν παρατάσσοντες ἀριθμούς, ἐξετάζοντες χάρτας, μελετῶντες βιβλία περιγηθῶν. Μετὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην ὁ Χριστιανὸς μετέβη μόνος παρὰ τῇ ἀδελφῇ ὅπως συμβουλευθῆ αὐτῇ πρὶν ἢ εἰπῆ τὴν τελευταίαν λέξιν.

— Ἔρχομαι νὰ σοὶ κάμω μίαν πρότασιν, εἶπε. Πῶς σοὶ φαίνεται μία ἐκδρομὴ μέχρι Λουξόρ;

— Μέχρι Λουξόρ; ἐπεφώνησεν ἐκείνη ἐκπλακτος. Νέον ὄλωσ τὸ πρᾶγμα, ποτὲ δὲν μοι ὠμίλησας περὶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι κάπως δυσχερὲς.

— Ναί, ἀλλ' εἴναι δύναται τι ν' ἀνορθώσῃ τὴν ὑγείαν μου, θὰ ἴναι τοῦτο δίμηνος διαμονὴ ἐν τῷ Νότῳ. Τὸ ταξειδίον τοῦ Ἄνω Νείλου πολλοὺς ὁμοίους μου δυστυχεῖς ἐσωσε· μόνος μετὰ σοῦ δὲν ἠδυνάμην νὰ σκεφθῶ περὶ τούτου· ἀλλὰ σήμερον, ἔχω τὸν Σενάκ . . .

— Καλά, ἀγαπητέ, ὑπάγωμεν εἰς Λουξόρ. Εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σου, τὸ γνωρίζεις· χάριν τῆς ὑγείας σου εἶμαι ἐτοιμὸν νὰ ὑπάγω καὶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κόσμου.

— Εὐχαριστῶ, καλὴ μου ἀδελφῆ, εἶπεν ὁ νέος καταφιλῶν τὴν Θεοσεσίαν. Γνωρίζω τὴν πρός με ἀφοσίωσίν σου· ἀλλὰ πρόκειται νῦν . . . περὶ ταξειδίου κάπως ἐξαιρετικοῦ· θὰ ὑπάγωμεν ἐκεῖ ἐπὶ πλοίου ἰδικοῦ μας μετὰ σκευῶν καὶ ἀποσκευῶν, μαγείρου, ὑπηρετῶν, διερμηνέως . . .

— Καλά! Ἀπὸ δύο ἐτῶν ἕκαμα μερικές οικονομίας, ὑποθέτω τοῦλάχιστον. Ὅστε μᾶς ἐπιτρέπεται μία μικρὰ ἀσπασία, ἂν σε εὐχαριστῆ.

— Ναί, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τοῦ Σενάκ· φυσικῶς τῷ λόγῳ θὰ τὸν συμπαραλάβωμεν· ἐπὶ τούτου λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἔχω τὴν γνώμην σου, διότι ὅσον ἄνετος κἂν ἴναι ἡ δαχάβια μας, θὰ ἦμεθα κάπως ἐστοιδιαγμένοι, ὅπως σχεδὸν ἐν ἀεροπλοίῳ. Τέλος πάντων, ἀποφάσισον. Ἐὰν εἴπῃς ὄχι, ὁ Ἀλβέρτος θὰ λάβῃ ἄλλην ὁδόν, ἐπιτομωτέραν ὅμως καὶ πρὸς ἀπλὴν ἐκδρομὴν.

— Ὁ κ. δὲ Σενάκ ὁ ἀναχωρήσῃ καὶ ἄνευ ἡμῶν; — Βεβαίως· νομίζεις ὅτι περιγητῆς ὡς αὐτὸς δύναται νὰ σταθμεύσῃ ἐν Αἰγύπτῳ ἅπλως καὶ μόνον διὰ νὰ λάβῃ τὴν εὐχαριστήσιν νὰ περιδιαβάξῃ εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Καίρου;

Ἡ δεσποινὶς δὲ Κιλλιανὸν ἐξεπλάγη τὸ πρῶτον, διότι οὐδόλως ἐνόησε τὰ σχέδια τοῦ Ἀλβέρτου· εἰτὰ ὑπηρεθριάσεν, ἀναπολήσασα τοὺς ἐνδοιασμούς, οἵτινες ἐκράτησαν αὐτὴν ἀγρυπνον τὴν νύκτα. Οὔτε ρωμαντικὸς, οὔτε ἀφωσιωμένος, ἀλλ' ἅπλως ἰδιότροπος καὶ περιεργός ὁ νέος ἐκείνος! Ἐὰν ἐπρόκειτο μόνον περὶ ἑαυτῆς, ταχέως θὰ εἶδεν τὴν ἀπάντησιν, ἔστω καὶ μόνον ὅπως ἀποδείξῃ εἰς τὴν μίστρας Κράου πόσον ἤξιζε τὸ διαγνωστικὸν αὐτῆς. Ἀλλ' ἢ ἐκδρομὴ αὕτη ἠδύνατο ὁπωσδήποτε, ἂν μὴ νὰ θεραπεύσῃ, τοῦλάχιστον ὅμως νὰ παρατείνῃ τὴν ζωὴν τοῦ Χριστιανοῦ. Πῶς λοιπὸν καὶ νὰ διανοηθῆ κἂν

νὰ παρακολούσῃ αὐτὴν ἀρνούμενη; Ποίαν εὐθύνην θ' ἀνελάμβανε καὶ ποίους ἴσως θὰ εἶχεν ἐλέγχους συνειδότητος!

— Ἡ ἀπάντησίς μου εἶναι γνωστὴ ἐκ τῶν προτέρων, εἶπεν ἡ Θεοσεσία. Δὲν εἶχες ἀνάγκην νὰ μ' ἐρωτήσῃς· ὁ κάματος δὲν με πτοεῖ· μένει τὸ ζήτημα τοῦ πρέποντος ὡς πρὸς τὴν συνδιαίτησιν, ἐπὶ δὲ τούτου εἰς σέ, καθὸ ἀρχηγὸν τῆς οἰκογενείας, ἀπόκειται ἡ ἀπόφασίς.

— ὦ! ὅσον δι' αὐτὸ γνωρίζω τὸν Ἀλβέρτον· δὲν εἶναι ἄνθρωπος δυνάμενος νὰ ἐκμεταλλεθῆ τὰς περιστάσεις καὶ νὰ διαταράξῃ τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς σου. Ἀλλὰ θὰ με περιμῆνῃ· θὰ τῷ εἴπω ὅτι δύναται νὰ παρασκευάσῃ τὰ πράγματα· ἅμα τοῦ πλοίου εὐρεθέντος ἀναχωροῦμεν.

Μετὰ μικρὸν ὁ Σενάκ ἔτρεχεν ἐπιβαίνων ὄνου πρὸς τὸ παλαιὸν Κάιρον πρὸς ἀναζήτησιν εὐρείας καὶ ἀνέτου δαχάβιας. Παρακάμπτων τὰ κατάφορτα ὑποζύγια τῶν βῶν καὶ τὰς καμήλους ἐπεσκόπει τὴν ὁδὸν μετὰ προσοχῆς προσκόπου εἰς ἵπποτον ὑπερροχομένου χώραν, ἀλλ' οὐδὲν ἀνεκάλυψε γυναικεῖον ἀλεξήλιον δυνάμενον νὰ προῖσῃ αὐτόν. Τὸ ἐσπέρας ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον τῶν Κιλλιανῶν διὰ τὸ γεῦμα, ἐχαιρέτισε τὴν Θεοσεσίαν, ὥσει οὐδὲν ἀσυνήθως μεταξὺ αὐτῶν ἀπὸ τῆς προτεραίας ἐπισυνέβη καὶ ἐξ ἐφέδου ἐξέβηκε τὰ διαθήματα αὐτοῦ.

— Ἐρχομεν, εἶπε, δαχάβιαν ἰσομεγέθη πρὸς φρεγάταν· οἱ Ἄγγλοι μᾶς τὴν ἀφήικαν διότι ἐνεκα τοῦ βήθους αὐτῆς δὲν δύναται νὰ προβῆ πέραν τῶν Θινῶν. Τὸ πλήρωμα εἶναι ἐτοιμὸν, ὁ διερμηνεύς ἐπίσης, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται διὰ τὰς προετοιμασίας δύο ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν θὰ μὲ ἴδῃτε.

Καθ' ἄπασαν τὴν ἐσπέραν οὐδεὶς ἄλλος ἐγένετο λόγος εἰμὴ περὶ τῆς προσεχούσας ἐκδρομῆς. Ὁ μαρκήσιος ἐφαίνετο ὥσει οὐδέποτε ἐκ βηχὸς παθῶν, τῆς δ' εὐθυμίας αὐτοῦ θῆμα ἦτο ἡ μίστρας Κράου. Ὅτε ἠγείροντο τῆς τραπέζης ἡ τάλαινα γυνὴ ἦν ἠδὴ ἐκφρων ἐκ τρόμου ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Χριστιανοῦ διαγραφισῶν εἰκόνων τῶν κατὰ τὴν ὁδὸν κινδύνων, οἷοι ἀνταρσία τῶν ναυτῶν καὶ σφαιρὰ τῶν ἐπιβατῶν ναυμαχία μετὰ τῶν κροκοδείλων· ἄμυνα κατὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν ρινόκερων· ἐνοπλος ἐπίθεσις τῶν παροχθίων ἠγεμονίσκων ὀρεγομένων λευκὰς δούλας διὰ τὸν γυναικωνίτην αὐτῶν· ἐκτός δὲ τούτων πάντων ἡ στενωπότης μετὰ τῶν σκορπιῶν καὶ τῶν ὄφειων οἰκειότης. Ὁ Ἀλβέρτος ἀνταπάντα εἰς ταῦτα μετὰ πολλῆς σοβαρότητος, καὶ ἡ δεσποινὶς δὲ Κιλλιανὸν ἐγάλα ὅσον ἀπὸ ἐτῶν δὲν εἶχε γελάσει. Ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον αὐτῆς, τὸ μελετώμενον ταξειδίον οὐδόλως πλέον αὐτὴν ἐτάραττε, καὶ μάλιστα, εἴαν τις αἶθνης τῆ ἐλεγεν ὅτι εἶδε νὰ ἐγκαταλειθῆθῃ, θὰ ἠσθάνετο ποίαν τινα ἀπογοῆν.

ΣΤ'.

Τὴν πρωΐαν τῆς τρίτης ἡμέρας ἡ Νέφθους ἦν ἐτοιμὴ πρὸς ἀπόπλουν.

Ἡ δαχάβια αὕτη ἦν ὁμοία πάσαις ταῖς ἐπὶ τοῦ Νείλου, ἐλαφρὰ καὶ ὀξύπρωρος ἄκατος, πεπλατυσμένη κατὰ τὴν πρόωρον καὶ προσκύπτουσα εἰς τὸ ὕδωρ, κατάλευκος μετὰ ζωνροτάτων κυανῶν ποικιλιμάτων. Μῆκος ἔχουσα ὀγδοήκοντα ποδῶν ἔφερε κατὰ τὸ πρω-

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ ΣΚΥΛΙΤΣΗΣ

Οὕτω παρήλαθε μὴν, ἐξ οὗ ἐθρηνήσαμεν πολῦτιμον καὶ εὐεργετικὴν τῷ ἔθνει ὑπαρξίν οὐρανοθεῖσαν, καὶ νῦν αὖθις θρηνοῦμεν ἐτέραν τοιαύτην, τὸν **Δημήτριον Στεφάνοβικ Σκυλίτσην**, μέλος εὐεργετιδος καὶ ἐπιφανοῦς οικογενείας. Ἐθρήνησαν δὲ καὶ θρηνοῦσιν αὐτὸν δύο πρωτεύουσαι πόλεις, ἡ τε πόλις τῆς Παλλάδος καὶ ἡ τοῦ Κωνσταντινου, ἐκείνη μὲν προσέψασα αὐτὸν πανδημῶς, αὕτη δὲ κηδεύσασα αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς, ἐξαμμένων ὑπὲρ τῆς κατατάξεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐν σικναῖς δικαίων, ἐκεῖ μὲν τοῦ δεδ. μητροπολίτου καὶ ἀρχιεροῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνταῦθα δὲ τῆς Α. Θ. Η. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου μετὰ πάντων τῶν δεδ. συνοδικῶν ἀρχιερέων. Ἀμφότεραι αἱ πόλεις προσέψασαν αὐτὸν εἰς τὴν αἰώνιον κατοικίαν, ἀπέδειξαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος οὐδέποτε ἐπιλανθάνεται τῶν εὐεργετῶν αὐτοῦ, ὅτι αἰεὶ τιμᾷ καὶ εὐγνωμονεῖ αὐτούς. Περὶ τῆς οικογενείας τῶν Στεφάνοβικ Σκυλίτσιν ἂν ἐπειρώμεθα ἐνταῦθα νὰ ὁμιλήσωμεν θὰ παριστάμεθα σφόδρα ἀδικοῦντες τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, γινώσκοντας καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ζωηροῖς χρώμασιν ἐξεικονισμένην ἔχοντας αὐτήν. Οἰκογένεια, ἣτις οὐδέποτε ἐπιλανθάνεται τῆς εὐποιίας καὶ κοινωνίας, ἀλύστως μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ ἔθνους καὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἰδίᾳ. Ἀλλὰ καὶ τίς ἐγένετο ὁ ἄρτι θανὼν καὶ κηδευθεὶς γνωστόν ἐστὶ πᾶσιν. Ἀγαθὴν ἔχων τὴν καρδίαν καὶ ἀγαθὸς δότης, ὃν ἡγάπα ὁ Θεός, ἔχαιρεν εὖ ποιῶν, εἴτε ναόν, τῆς ὀρθοδοξίας σύμβολον ἐν τῷ κέντρῳ τῆς παγκοσμίου μητροπόλεως, παρέχων, εἴτε ὑπὲρ πάντων μὲν τῶν παιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, ἰδίᾳ δὲ ὑπὲρ τοῦ Σκυλιτσείου Νοσοκομείου τῆς μητροπόλεως πατριδος αὐτοῦ Χίου εἰσφέρων, εἴτε τὰ ἄλλα ἱερὰ ἰδρύματα τοῦ ἔθνους, εἴτε ἄτομα εὐεργετῶν. Τῆς οικογενειακῆς δ' ἀρετῆς τοῦ ἐν ἀφανείᾳ τὸ ἀγαθὸν πράττειν μετέχων καὶ αὐτὸς ἔχαιρεν ὅτε τοῦτο ἔπραττεν ἐν ἀγνοίᾳ καὶ αὐτοῦ τοῦ εὐεργετουμένου εἰ δυνατόν. Ὁ θάνατος τοιοῦτων ὑπάρξεων, οἷος ἐγένετο ὁ ἀοιδιμος Δημήτριος Στεφάνοβικ Σκυλίτσης, δικαίως λογίζεται ἐν ταῖς ἔθνικαῖς ἀπωλείαις. Συλλυπούμενοι δὲ καὶ ἡμεῖς τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἰδίᾳ τῷ ἐριτίμῳ κ. Παύλῳ Στεφάνοβικ Σκυλίτσῃ ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ, εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς κατατάξῃ τὴν ψυχὴν τοῦ μακαρίτου ἐν σικναῖς μακάρων καὶ δικαίων.

ΤΙ ΝΑ ΨΑΛΩ ;

— « Βαρὺς ἐπῆλθεν ὁ χειμὼν· εἰς φάραγγας καὶ ὄρη τοὺς παγετώδεις λευκοὺς πέπλους ἐφαπτοῖ, καὶ ἐν τῇ ἐρημώσει τῆς φύσεως, σιγᾷ ἢ φιλομῆλα, τοῦ δάσους ἢ αἰοῖδος· τοῦ καταρράκτου μόνον ὁ κοχλάζων κρότος, γοργὸς καὶ βαρὺς ὡς ἀγρία ἀπειλὴ ἐξωροισμένου χθονίου θεοῦ, ἢ ὡς τὸ μεγαλοπρεπῶς βροντῶδες καὶ ὑψηλόφωνον παράπονον δεδεσμιευμένου Προμηθεῖος, ἐκεῖ μακρὰν ἐν τῷ μέσῳ τῶν βράχων τοῦ ὄρους ἤχει· κάλεσον τῆς ἀσθενοῦς ἐμπνεύσεώς σου τὴν μουσαν αἰοῖδῆ, καὶ δι' ἰσχυῶν τινῶν ἤχων τῆς λύρας σου κήλησον ἐπὶ στιγμὴν ἡμῶν τὰ ὦτα· οἱ μυροστεφεῖς λυρισταὶ εἰσὶν αἱ ἀσίγητοι ἀηδόνες τοῦ χειμῶνος. »

Ταῦτά μοι λέγουσι φωναί, πολλαὶ καὶ φίλια φωναί, ἐγγὺς καλλιλαμπέτιδος καὶ θαλπερᾶς ἐστίαις, ἐν τῇ γλυκερῶς ἡρέμῳ, ἀλλὰ καὶ πενθήρει τῶν χειμερινῶν δωμάτων σιγῇ.

Νὰ ψάλω, ναί! ποθῶ νὰ ψάλω· καὶ αἱ χορδαὶ τῆς λύρας μου οἰοεὶ ἀνυπομόνως πάλλονται, ἔτοιμοι ἵνα ζωηρῶς δονήσωσι τὰς ἡρέμους ἡχοῦς, εἰς τὴν πρώτην τοῦ δακτύλου μου θίζιν, μετὰ σιωπῆν μακροχορόνιον.

Ἄλλὰ τί νὰ ψάλω; φεῦ! δὲν ὑπάρχουσιν ἤδη ἀνθη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ δροσόβλητοι αὔραι, δὲν μαρμαίρουσι φαιδροὶ ἡλιοχρύσου πελάγους λαμπυρισμοί, ὅπως ἔσω τὰς καλλονὰς αὐτῶν αἱ ἡμέραι ἀνατέλλουσαι καὶ δύουσαι, δὲν ἐπιχέουσι διὰ ζωηρᾶς ἀνταυγείας χρυσοπόρφυρον ἐρυθρῆμα ἐπὶ τὰ γλαφυρὰ τοῦ αἰθέρος νέφη, οὐδ' αἱ νύκτες αἱ ψυχραὶ δὲν φέρουσιν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ἱλαρὰν καὶ λαμπροβόλον σελήνην περιλούουσαν καὶ γῆν καὶ αἰθέρα καὶ πόντον δι' ἀργυροῦ καὶ ἡμέρου φωτός. τί λοιπὸν νὰ ψάλω;

Νὰ ψάλω τὴν πρὸ ὀλίγου ἐτι αἰφνιδίως ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ αἰθέρος ἀνατείλασαν δραπέτιδα ἡλιακὴν ἀκτίνα, ἣτις ἀπὸ τῆς βραχείας γλαυκῆς γωνίας τοῦ ὀρίζαντος, ἀφ' ἧς ἐπὶ μικρὸν μόνον ἀπεδίωξαν τὰ μαῦρα νέφη αἱ βόρειοι πνοαί, ἐπέχυσεν ἐπὶ τὴν σκυθρωπάζουσαν φύσιν ἀσθενὲς μειδίαμα; φεῦ! ἀλλὰ καὶ αὕτη βραχὺ μόνον λάμψασα, ἀκαριαίως ἐσθέσθη, ὡς χρυσὴ πλὴν στιγμιαία ἐλπὶς ἐν τῷ ἐρεβώδει χᾶει τῆς συμφορᾶς.

Ἦ φύσις οὐδὲν μοὶ παρέχει νῦν γλυκὴ θέλητρον, οὐδὲν τερπνὸν τῆς φαντασίας χάσμα, ὅπως πρὸς αὐτὸ τονίσω τὰς χορδὰς τῆς σιγῆς λύρας μου. Τί λοιπὸν νὰ ψάλω;

Ἄλλ' οὐχί! ἀφώμεν τὴν ἄψυχον φύσιν· δὲν εἶναι αἰῶνιοι αἱ ἐκ τοῦ θάλουσ αὐτῆς προσγιγνόμεναι τέρψεις· ἔλθωμεν ἐπὶ τὰς ἰδίας ἀπλέτους χαράς, δι' ὧν ἡ Πράνοια ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀτομικῶς τὴν ψυχὴν ἡμῶν περιέβαλε.

Νὰ ψάλω τὸν χρυσόν! τὸν καλλιλαμπέτην χρυσόν, ὅστις ὡς ἡ ζωηρὰ φλόξ ἐν τῷ σκότει ἀστράπτει, στιλβῶν καὶ καλλύνων τὴν μεγάλην καρδίαν, ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς ὁποίας ἐπὶ σκοπῷ τὸ Θεῖον ἀφειδῶς αὐτὸν ἐπεσώρευσε· τὸν χρυσόν, τὸ κράτιστον κτῆμα, τὸ καθαγιάζον τὰς χεῖρας, αἵτινες γινώσκουσιν ἵνα δι' αὐτοῦ κατασιγάζωσι

στόνους, παραμυθῶσιν ὀδύνας, ζηρκύνωσι δάκρυα!... τὸν χρυσόν; ἀλλὰ μήπως αὐτοῦ ἕνεκα δὲν πράττονται φόνοι, δὲν λαλοῦνται ψευδορκίαι, δὲν συλοῦνται τὰ ἱερά;... Οὐχι, οὐχι, λύρα μου! δὲν θέλω νὰ βεβηλωθῆς, ἀπρεπῶς ἐξυμνοῦσα τὸν πλοῦτον, τὸ δεινὸν ἀγαθόν, τὸ θεοπεμπτον ἀλλ' ἐπάρατον, τὸ κελῶ ὄργανον, ἀλλὰ κακὸν πρῶξενον!...

Νὰ ψάλω τὴν Δόξαν! τὴν ἀστραπόμορφον θεᾶν Δόξαν, ἣτις, νομίζεις ὅτι, ἐπὶ τὰργυρᾷ πτερὰ τῆς ἐπαίρει τοῦ θνητοῦ τὸ πνεῦμα ὑπεράνω τῶν νεφελῶν· καὶ ἐκεῖθεν τοῦτο, ὡς ὑπερόπτης ἀετός, τὸ σύμπαν ἀτενίζον, θίγει διὰ τοῦ ὑψωμένου μετώπου τὴν ὑπερύψηλον στέγην τοῦ αἰθέρος, ὄνειρώττει ὅτι κρατεῖ τὸ σκῆπτρον τοῦ κόσμου, ὅτι δεσπόζει τῆς ἀνθρωπότητας... Νὰ ψάλω τὴν Δόξαν; ἀλλὰ φεῦ, αἱ χρυσάργυροι πτέρυγές τῆς ἀστόργως ἔστιν ὅτε καὶ σκληρῶς, ὡς τὴν χελώνην ὁ ὄρνις τῶν αἰθέρων, καταρρίπτουσιν ἐπὶ τῶν πετρῶν τῆς ταπεινῆς ὑψηλοῦ σφαίρας ἐκεῖνον, ὃν ὑπεράνω νεφῶν καὶ ἀέρων ἀνώψωσαν· καὶ τότε βουκὰ καὶ βράχιοι ἀναβοῶσι πενθίμως τὸν κρότον τῆς τρομερᾶς αὐτοῦ πτώσεως· τότε τὸ λαμπρὸν ὄναρ τοῦ τάλανος ἐκεῖνου σβέννυται αἰφνιδίως ὡς βροντερὰ ἀστραπή μέσου σκότους νυκτερινοῦ. Ὡ! εἶναι κεραινοὺς ἀνάμικτος γοργῆς ἀστραπῆς καὶ ἀπαισίου βρόντου, τῆς δόξης τὸ ὄνειρον!...

Νὰ ψάλω τὴν ἡθὴν; τὴν ἡθὴν, ἣτις στέφει τὸ μέτωπον διὰ φαιδρῶν ἀνθέων, ἣτις βραίνει τὰς παρειὰς διὰ δρόσου, φωτίζει τὸ βλέμμα διὰ χρυσῶν σπινθήρων καὶ ἐπιτέλλει ἐπὶ τὰ χεῖλη τὸ γλυκὺ μειδίαμα; τὴν ἡθὴν, τὸ ἔαρ τῆς καρδίας, τὴν ροδοστόλιστον καλλονήν; Ἀλλὰ φεῦ! καὶ αὕτη ταχέως εἰς γῆρας μεταμφιέννυται· ταχέως τὸ ἔαρ αὐτῆς φθίνει, ἐπὶ δὲ τοῦ νεαροῦ μετώπου, ὅπερ πρὸ μικροῦ ἔτι ἐστεφάνουν τὰ θλαερὰ αὐτῆς ἀνθεμα, ἐγγράφεται ἡ ρυτίς· ἡ ἀπαισία ρυτίς, ἢν μάτην προσπαθεῖ τις ν' ἀποκρύψῃ, ἐπιρρίπτων μετὰ φαντασιοπλήκτου χάριτος βοστρύχους ἀργυρίζουσας ἡδὴ κόμης.

Ὡ! τί λοιπὸν νὰ ψάλω; σύγγνωτε, σύγγνωτε, σιγηλοὶ ἀκροαταί, οἱ μάτην ἐν ἀνυπομονῶν συνοφρωσεί προσηδοκῶντες ὅπως διὰ γλυκερᾶς τινὸς ὠδῆς φαιδρύνω τὴν ὠχρὰν μελαγχολίαν, ἢν ὁ ἔαρσφορός χειμῶν ἐν ἀκρεῖ περὶ ἡμᾶς διέχουσε.

....Νὰ μέλψω, ἄρα, τὴν χαράν! ὦ, τί γλυκύτερον αὐτῆς; ἢ γελοῖσα αὐτῆς λάμψις, εἰς τὸ χρυσοροδίνον τοῦ Φοῖβου λυκαυγές, τὸν οὐρανόν, καταστράπτει τὸν βίον ἡμῶν... πλην, μὴ καὶ αὕτη δὲν δύει, δὲν σβέννυται, αἰφνιδίως, λαμπρὸν ἄστρον ἐν τῷ ὠκεανῷ τοῦ Χρόνου βυθιζόμενον, καὶ μόνον, μόνον ὅπισθεν αὐτοῦ καταλείπον ἐν τῷ διανοιγομένῳ τότε σκότει τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο ἴχνος, τὸ ἡδὺ ἄμα καὶ θλιβερόν, ὕπερ καλεῖται ἀνάμνησις!... ὅχι δὲν ψάλλω τὴν χαράν· εἶναι ἀστὴρ διχττων!

Ἀλλὰ τί λοιπὸν νὰ ψάλω; οὐδεμία λοιπὸν ἀγνή καὶ ἐντελῶς γελοῖσα εἰκὼν θὰ μοὶ ἐμπνεύσῃ ὠδὴν γλυκεῖαν;

Ὡ, εὔρον!..., θὰ μέλψω ἕτερον τι· θὰ μέλψω καλλονὴν ἑτέραν, ἀγνήν καὶ θεσπεσίαν, ἢν δὲν πνίγουσι τὰ κύματτα τοῦ Χρόνου, ἢν δὲν φέρει τὸ γῆρας, ἣτις δὲν ἐκπίπτει μετὰ πατάγου καὶ βρόντου ἐκ τοῦ ὕψους αὐτῆς,

ἐκ τοῦ ἱεροῦ ὕψους, ἐφ' οὗ ὁ Θεὸς τὸν χρυσονεφῆ αὐτῆς θρόνον πρὸ καιρῶν καὶ αἰῶνων ἐθεμελίωσε· θὰ μέλψω τὴν Ἀρετὴν!... τὴν Ἀρετὴν, ἣτις στέφεται τὰς ἀμαράντους δάφνας τῆς θείας δόξης, ἣτις ἐνδύεται τὴν ἀνέσπερον αἰγλήν καὶ μειδιᾷ τῆς ἀθανάτου εὐφροσύνης τὸ μειδίαμα· τὴν Ἀρετὴν, εἰς ἣν μόνην ἐδώρησεν ὁ Πλάστηστὴν ἄδυτον χαρὰν, τὴν ἀγῆρω νεότητα, καὶ ἣτις μόνη εἶναι τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον τῆς νεότητος, τὸ ἅγιον χάριμα, ἢ φωτεινὴ παρηγορία ἐν τῇ σκοτίᾳ τῶν βιωπτικῶν θλίψεων.

Ναί, θὰ ψάλω τὴν Ἀρετὴν· ἀλλὰ πῶς; τίνος ἄρα λιγείας Σειρήνος, τίνος Ὀρφῆως εὐμόδπου, τίνος ἐμπεννυσμένης Μούσης ἢ γλώσσα θὰ ἤρκει ποτὲ ἵνα ἐπαξίως ὑμνήσῃ τὰς ἀρρήτους αὐτῆς καλλονάς; Ὡ, οὐχι Οὐρανια Θεότης! δὲν εἶναι, δὲν εἶναι ἀξία νὰ σὲ ἀναμείψῃ ἢ ἰσχυρόφωνος λύρα μου· πρὸ τῆς ἀστραπηθόλου μεγαλοπρεπείας σου ὁ νοῦς μου ἰλιγγιᾷ, ἢ δὲ γλώσσα, ἣτις ἐπεχείρησεν ἵνα σοὶ τονίση αἶνον, χαννοῦται καὶ παραλύεται· ἀλλὰ διαφαίνου, σὲ ἱκετεύω, αἰθερία μορφή, ἀπὸ τοῦ νεφελώδους σου θρόνου, καὶ χύνε, χύνε ἔσαι τὰς ἀγλακὰς σου ἀκτίνας πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀνθρωπότητος!

Ἔμεις δὲ φίλοι ἀκροαταί, ὦν τὸ οὖς, παρὰ τὸν ζωηρόν μου πόθον, οὐδόλωσ ἡδυνήθην σήμερον νὰ κηλήσω δι' ἐμμοῦτου ἕσματος, ὦ! σύγγνωτε ἐπιεικῶς τῇ ἀκουσίᾳ ἀδυναμίᾳ τῆς ἀγυμνάστου γλώσσης μου, ἀναμείνατε δ' ὅπως, ὅτε ἡ πρώτη ἀκτίς τοῦ ἑαρινοῦ ἡλίου λύσῃ τοὺς παγετούς, διὰ τῶν ψιθύρων τῆς αὔρας, διὰ τοῦ φλοίσθου τῶν ρυάκων καὶ διὰ τῶν περιπαθῶν τῆς ἀηδόνος τάνων, ἢ φύσις παράσχῃ ὑμῖν τὴν τέρψιν τῆς μουσικῆς, ἢν δὲν εὔρετε παρ' ἐμοί.

ΚΟΡΝΗΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΖΗΛΟΥΤΥΠΙΑ ΑΔΙΚΟΣ.

— Σὲ βλέπω χαρούμενη, τί τρέχει; Μήπως ὁ σύζυγός σου ἦλλαξε βίον;

— Ἀχ ἀγαπητὴ μου...

— Δὲν φαντάζεσαι, ἀγάπη μου, τὴν θλίψιν τὴν ὀποῖαν ἐδοκίμασα προχθές. Ξεῦρω ἀπὸ συζυγικὰ μαρτύρια καὶ ποεῖ ἢ καρδίᾳ μου, ὅταν βλέπω νὰ ὑποφέρουν τὰ ἴδια καὶ πρόσωπα ἀγαπητά. Μὰ κλαίεις;

— Εἶναι δάκρυα μετανοίας.

— Μετανοίας εἶπες;

— Ναί... πῶς τὸν ἠδίκησα τὸν Γεῶργο... πῶς τὸν ἠδίκησα. Πρέπει νὰ ξεύρης, ὅτι ἡμεῖς αἱ γυναῖκες εἴμεθα ἐγώστριαι. Τοὺς θέλομεν τοὺς καυμένους τοὺς ἄνδρας ἀντίκρου μαρκαφωμένους νὰ παρακολουθοῦν τὴν κίνησιν τῆς βελόνης μας... Σωστός ἐγώισμός! Τώρα εἶμαι ἄλλος ἄνθρωπος. Φαντάσου, ἀγαπητὴ μου ἐξαδελφίτσα, ὅτι σήμερον εἶπα τοῦ Γεῶργου, μὲ χαμόγελο ἀληθινὸ καὶ ὄχι μὲ τὸ ψεύτικο χαμόγελο, μὲ τὸ ὅποιον τοῦ τὸ ἔλεγα ἄλλη φορὰ: Πηγαίνε, Γεῶργό μου νὰ διασκεδάσῃς καὶ σὺ λιγάκι...

πήγαινε... ἡ σύζυγός σου δὲν εἶναι πλέον ἐγώιστρια καὶ τυρρανική. Μ' ἐγλυκοφίλησε καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μείνῃ μαζύ μου μὰ ἐγώ... διὰ νὰ μὴ νομίσῃ ὅτι τὸν ὑποπτεύομαι... ἐπέμεινα τόσῳ πολὺ, ὥστε ἴπῃρε τὸ καπέλο του καὶ ἔφυγε... Οἱ καυμένοι οἱ ἄνδρες! κοπιάζουν ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ἡμεῖς... εἶναι φοβερός ἐγώισμός! Τελεία μεταμόρφωσις. Πῶς συνέβη αὐτὸ τὸ θαῦμα!!

— Ἔλα κάθισε ἐδῶ σιμά μου νὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα! Εἶθε ὅλοι αἱ σύζυγοι νὰ ἠθάνουν εἰς τὸ συμπέρασμα εἰς τὸ ὅποιον ἔφθασα ἐγὼ καὶ τόσῳ εὐκολα, ὅπως ἐπεῖσθην ἐγώ.

— Εἶμαι τόσῳ περιεργός. Λέγε...

— Ἐγὼ καθὼς ξεύρεις, ὅλο τοῦ ἱγρίναξα τοῦ Γεώργου καὶ κατήντησε τὸ ὀπίτι ἀνυπόφορο γι' αὐτόν. Κατ' ἀρχάς ἐχαμογελοῦσε ἐκεῖνο τὸ ἀγγελικὸ χαμόγελό του καὶ ὑπεδέχετο τὰς ἀδίκους ὑπονοίας μου μὲ τὴν χαριτωμένην εἰρωνείαν του, κατόπιν ἤρχισε νὰ θυμῶνῃ καὶ τώρα τελευταίως ἐφευγεν ὑψόνων τοὺς ὤμους του μὲ ἀδιαφορίαν.

Χθὲς ὁ Γεώργος ἦτο φαεινός, ἐτραγωδοῦσεν ὅπως εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ γάμου μας καὶ ἐφάνη ἐκτάκτως περιποιητικός σ' ἐμένα. Αὐτὰ ὅλα ἐγέννησαν εἰς τὸ φῦσιν ἀνήσυχον πνεῦμά του, ὀλοκήλον μυστιστόρημα. Τὸν ἐκρυφὸβλεπα μὲ δυσπιστίαν καὶ ἐνφ' ἐκεῖνος ἵλασσεν ἐνδυμασίαν, ἐγὼ ἀπὸ ἓνα ἐνστικτικὸν ἐπιβλητικὸν ὠθουμένη, πῆγα καὶ ἤρχισα νὰ ἐρευνῶ τὰ θυλάκιά του μὲ ἀγρίαν ἡδονὴν ἀλλὰ καὶ μὲ φόβον. Ἡ ἐργασία αὐτὴ ἐγένετο τακτικώτατα, χωρὶς τίποτε νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰς ὑπονοίας μου. Ἄχ, Ἄρτεμισία μου, πόνος φοβερώτερος δὲν ὑπάρχει. Μέσα στὰ χέρια μου ἐκρατοῦσα ἓνα κομματάκι χαρτὶ μυρωμένον, μὲ γράψιμο λεπτὸ καὶ καλλιτεχνικόν. Ἐκεῖ μέσα σ' αὐτὸν τὸν φάκελλον νὰ κλείεται ἡ δυστυχία τῆς ζωῆς σου ὅλης, ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐνοχῆς συζύγου ἀγαπητοῦ. Τί μαρτύριον!! Ὡς τώρα ἀπορῶ, ποῦ τὰ δάκτυλά μου τὰ παγωμένα εὐρεῖκαν τὴν δύναμιν νὰ σχίσουν τὸν φάκελλον.

Ἐδιάβασα τὰς πρώτας λέξεις... βλέπεις τώρα πῶς τρέμω;

— Ναι, εἶσαι παγωμένη...

— Ἐκεῖνον τὴν στιγμήν ἐκλονίσθην καὶ ἔπεσα κατὰ γῆς σχεδὸν λειποθυμημένη.

Ὁ Γεώργος ἔτρεξε καὶ ἐγὼ μὲ τὰ κηρωμένα δάκτυλά μου τοῦ ἔδειξα τὸ γράμμα.

Μὲ παρετήρησε μὲ βλέμματα οἰκτιρομένα· ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του τὴν ἐπιστολήν καὶ ἤρχισε νὰ γελᾷ μὲ ὅλην τὴν καρδίᾳ του...

— Γελᾷς; εἶπα ἐγὼ μὲ πόνον... γελᾷς, ἐνφ' ἐγὼ ἀποθνήσκω καὶ εἶσαι σὺ ὁ φθνεύς μου.

— Εἶσαι παιδί, λυποῦμαι δι' ὅσα ὑπέφερες καὶ δι' ὅσα ὑποφέρεις, μὰ ἐλπίζω τὸ παιγνίδι αὐτὸ νὰ σὲ θεραπεύσῃ ἀπὸ τὴν ζυλοτυπίαν σου.

— Δῆμιε, μὴν ὀμιλῆς... θέλω νὰ μὲ στείλῃς ὅτῃ μιτερῖσα μου... μόνον ἐκεῖνη μ' ἀγαπᾷ... ἄχ... ἄχ...

— Πρέπει νὰ μὲ ἀκούσῃς, εἶπεν, ἐξακολουθῶν νὰ γελᾷ...

Ἦτο τόσῳ μεγάλῃ ἡ ἐξάντλησίς μου, ὥστε ἐνόμιζεν ὑπακοὴν τὴν σιωπὴν μου.

— Ὁ ἀνεψιός μου ἐνόησε τὸν χαρακτῆρά σου καὶ

μοῦ ὑπεσχέθη νὰ σὲ θεραπεύσῃ. Ἐγραψε λοιπὸν αὐτὸ τὸ γράμμα καὶ τὸ ἔβαλε στὴν τσέπην μου. Δὲν τὸ παρετήρησα διαφορετικά, δὲν θὰ τὸ ἄφίνα καὶ μ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὅποιαν εἶχον νὰ σὲ θεραπεύσω, δὲν θὰ ἀπεφάσιζα νὰ σοῦ προξενήσω αὐτὴν τὴν μεγάλην λύπην. Τώρα, ἀγάπη μου, μ' ὅλην τὴν λύπην, τὴν ὅποιαν αἰσθάνομαι ποῦ σὲ βλέπω σ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἔλα ἐδῶ κοντά μου νὰ μὲ ὑποσχεθῆς ὅτι θὰ διορθωθῆς καὶ δὲν θὰ γείνης πλέον ἀντικείμενον τοιοῦτου ἐμπαιγμοῦ.

Μοῦ εἶπε τόσα πολλὰ καὶ ἅγια λόγια, ποῦ κατακόκκινῃ ἀπὸ ἐντροπὴν ἐξήντησα συγγνώμην καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἥσυχος διὰ τὸν σύζυγον μου δὲν θὰ ἀνησυχῶ διὰ τὰς ἀπουσίας του καὶ δὲν θὰ σχολιάζω μὲ τόσῃν ἐπιμονῇ τὰς πράξεις του.

Τὶ ἐντροπή... νὰ μὲ χλευάσουν... τί ἐντροπή... Ἄ... φοβερὸ πρᾶγμα... ἡ ἀδικὸς ζηλοτυπία, τώρα εἶμαι ἥσυχος... κοιμοῦμαι χωρὶς ἐφιάλτας.

— Ἄλλῃ φορὰ μικροῦλα μου, νὰ μοῦ τὰ λὲς ὅλα προφορικῶς. Μὴ γράφῃς σήμερα παρ' ὀλίγον νὰ μὲ καταστρέψῃς. Τί τρέλα, τί μανία σὲ πιάνει μὲ τὴν ἀλληλογραφίαν. Ἄν δὲν μ' ἔδλεπες κάθε μέρα θὰ εἶχες δίκην. Ἐγὼ ἐννοῶ νὰ μὴν ἔχω ἱστορίας στὸ σπῆτί μου.

Αὐτὰ λέγει ὁ κύριος Γεώργιος πρὸς τὴν φίλην του, κατὰ τὴν ἰδίαν στιγμήν, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡ σύζυγός του μετανοεῖ διὰ τὴν ἀδικὸν ζηλοτυπίαν της.

ΑΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

ΤΡΩΙΚΑ*

Α'.

Παλινοδιαί.

Συνεπείρ τῆς φιλικῆς προσκλήσεως τῆς Συντάξεως ἐν τοῖς ὑπ' ἀρ. 243 καὶ 244 φύλλοις (τῆς ὑμετέρας ἐφημερίδος) λαμβάνω τὴν τόλμην ἐκ νέου νὰ δημοσιεύσω ὀλίγα τινα περὶ τῶν Τρωϊκῶν.

Τὸ ὑπ' ὄψει ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον: « Παλινοδιαί » δημοσίευμα, θ' ἀκολουθῆσῃ ἀλλὰ δύο, ἦτοι « Β' », Ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νέα Τροία » καὶ « Γ' », Ὁ Βίρωχῶδ ἐν τῇ ἀρνήσει τῆς τῶν νεκρῶν καύσεως ».

*) Ἐν ἡγουμένῳ φύλλῳ τῆς Ἐβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως ἐδημοσιεύσαμεν ἐπιστολὴν τοῦ ταγματάρχου Μπαίττιγκερ σχετικὴν πρὸς τὴν περὶ τὰς ἐν Τροίᾳ ἀνακαλύψεις πολεμικῆν. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνῃ ὁ ταγματάρχης ἐξέτιθε ὅτι προσεχώρῃ θὰ ἐδημοσίευσεν πλείοτερα περὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν τούτου ζητήματος τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Δαϊρπελδ ἐν Τροίᾳ γενομένων ἐσχάτως ἀνακαλύψεων τὰ πλείοτερα ταῦτα ἐδημοσιεύθησαν ἤδη ἐν τῇ ἐνταύθα ἐκδομένῃ γερμανικῇ ἐφημερίδι Ὁθωμανικῶ Ταχυδρόμῳ, ἐν τῇ εἶγον δημοσιευθεῖ καὶ αἱ προηγουμένα σχετικά ἐπιστολαὶ καὶ ἐξ ἧς μεταφέρομεν εἰς τὰς ἡμετέρας στήλας καὶ τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον νέον δημοσίευμα τοῦ κ. Μπαίττιγκερ.

Ὁ ἀξιότιμος ἀναγνώστης θ' ἀνέγνωσε τὴν ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 244 φύλλῳ (τοῦ Ὁθωμ. Ταχυδρομοῦ) ἐπιστολὴν τοῦ κ. Σραΐδερ καὶ τὴν ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 248 προσωρινὴν ἀπάντησίν μου. Οὐδεὶς θὰ θελήσῃ νὰ διακωλύσῃ τὸν στρατηγὸν ἀπὸ τοῦ νὰ μεταλλάξῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἐν τούτοις τὸ Συμφέρον αὐτὸ τῆς ἐρεύνης ἀπαιτεῖ ἵνα, ἀνεξαρτήτως ἀτομικῶν παλινοδιῶν, διατηρηθῇ ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ ἀρμόδιος ἐκείνου καί, περὶ τῆς διερευνηθείσης τοῦ Ἰσραὴλ προκειμένου, λίαν ἐπάξιος συγγραφεὺς καθώρισεν.

Μεταβλῆται εἶναι αἱ ἀνθρώπινοι σκέψεις, οὐδεὶς ὁμῶς δύναται νὰ ἐξαφανίσῃ πάλιν ἀλήθειαν, ἢν ἅπαξ τῷ κόσμῳ ἀπεκάλυψεν!

Πρὸ ἰκανοῦ χρόνου ὁ διδάκτωρ Χρ. Μπέλγκερ, ὁ γνωστός συντάκτης τοῦ βερολινείου φιλολογικοῦ ἐβδομαδιαίου περιοδικοῦ (Philologischen Wochenschrifts) προέβη εἰς ἐπίσημον ἀνάγκησιν προτέρας αὐτοῦ διπλώσεως. Τῆ 4 ἰανουαρίου (ν. ἡμ. 1890 εἶχε κυρῆσαι οὗτος ἐν τῷ μνημονευθέντι περιοδικῷ τὰ ἐπόμενα: «Ὁ Βίρχωβ δὲ διὰ τοῦ ὄλου τρόπου, μεθ' οὐ ἐπραγματεύθη τὸ ζήτημα ἐν τῷ ἀνθρωπολογικῷ συνεδρίῳ, ὅπου ἐφρόνει ὅτι διὰ μιᾶς τραχείας λέξεως θὰ ἰδύνατο ν' ἀνατρέψῃ τὴν τοῦ Μπαίτιχερ θεωρίαν, δὲν περιεποίησεν ἑαυτῷ τιμὴν. Τὸ Ἰσραὴλ ὑπῆρξε πρᾶγματι καὶ ἀναμφισβητήτως ἐπὶ τινὰ χρόνον τόπος καύσεως νεκρῶν».

*Ακριβῶς μετὰ ἓν ἔτος, ἦτοι τὴν 4 ἰανουαρίου (ν. ἡμ.) 1891 ὁ διδάκτωρ Χρ. Μπέλγκερ (Dr. Chr. Belger), ἐπιφωνῶν τὸ ἦμαρ τὸν, ἐξέφησε τὴν λύπην αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ὅτι «καὶ ἐπὶ στιγμὴν ἐθεώρησεν ὡς τόπον καύσεως νεκρῶν τὸ Ἰσραὴλ».

*Ὡς συγχαρῶμεν τῷ διδάκτορι Μπέλγκερ ἐπὶ τῇ πρὸ τοῦ πάπα Βίρχωβ ὑποκλίσει αὐτοῦ! Οὐδὲν ὀφείλει αὐτῷ τὸ ζήτημα τοῦ Ἰσραὴλ. *Ἄλλως ὁμῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα ὅταν καὶ ὁ στρατηγὸς Σραΐδερ χάριν τῶν Τρώων συγκαλύπτει πάλιν πρᾶγματα, ἅτινα προηγουμένως ἀπεκάλυψεν.

Ὁ στρατηγὸς Σραΐδερ τῷ 1888 ἐπειράθη ἐν τοῖς «Ἀρχείοις τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ μηχανικοῦ τοῦ στρατοῦ τοῦ γερμανικοῦ κράτους» (σ. 145. 232. 300) νὰ ἀρυσθῇ ἐκ τῶν τοῦ Σλήμαν ἀνασκαφῶν ὠφελήματα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ὀχυρωματικῆς τέχνης, ἀποκαλέσας καὶ τὰς Μικύνας, τὴν Τίρυνθα καὶ τὸ Ἰσραὴλ - Τροίαν, τὰ τρία ἀρχαιότατα μνημεῖα τῆς περὶ τὴν ἀνέγερσιν φρουριῶν τέχνης.

Τῷ 1892 ὁμῶς μετέβαλε γνώμην, ἀ π α λ ε ἰ ψ α ς π ἄ λ ι ν τὴν Ἰσραὴλ - Τροίαν ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν μνημείων τούτων. Ἡ πραγματεία αὕτη εἰρίσκεται ἐν τοῖς αὐτοῖς «Ἀρχείοις» (Φυλλάδ. φεβρ. τοῦ 1892) ὅπου, ἐν σ. 66 λέγεται: «Τὸ ἐφ' ἡμῖν δὲν εὑρομεν ἐν τῇ Τροίᾳ τοῦ Σλήμαν ἰδιάζον τι ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἱστορίας τῆς ὀχυρωματικῆς, τὸ μόνον δὲ σχεδὸν ὅπερ εἶδομεν εἶναι πολύγωνον περιτειχισμὸν ἢ μάλλον τὸ ὑποικοδόμημα (Uterbau) αὐτοῦ, φέρον χαρακτῆρα ἑνὸς ἐν εἰδει ἐρείσματος τείχους μετατρέποντος τὸν ἀκανόνιστον κρημνὸν εἰς ἀνδρῶν. Ἡμεῖς δὲν ἀνεγνωρίσαμεν ὡς τοιοῦτους τοὺς πύργους, οὓς ὁ Δαϊρ-πέλεδ ἀνήγαγεν εἰς τὸ τεῖχος* ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν κρινόμενοι αἱ ὡς πύργου θεωρούμενοι προεξοχαί τοῦ

τείχους δύναται νὰ θεωρηθῶσι μόνον ὡς ἀντηρίδες».

Πράγματι δὲ πῶς δύναται νὰ γείνη αὐτόθι λόγος περὶ πύργων!

Ὁ στρατηγὸς δὲν ἀναγνωρίζει πύργους, ἐπιλέγων μάλιστα (Bauzeitung τῆς 9 μαΐου '91): «Δυσχερῶς ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἀρχιτέκτων ἠδύνατο νὰ θεωρήσῃ τὰς προεξοχὰς ταύτας ὡς ἄλλο τι ἢ ἀντηρίδας, σπηθείδας πρὸς ταιγῶσιν τοῦ τείχους».

Τοὺς μετὰ πύλων πύργους ἀποκαλεῖ ὁ στρατηγὸς «ἀποκνήματα φαντασίας» (Ἀρχεῖα, 1892 σ. 97) τὴν δὲ παρατήρησίν μου, ὅτι ἂν ἦτο φρούριον τότε αἱ εἰσοδοὶ (ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν!) θὰ ἦσαν πλείονες ἢ ὅσαι θὰ ἀπηρτοῦντο, θεωρεῖ «ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς (ὀχυρωματικῆς) μηχανικῆς λαμπρᾶν» (Ἐφημ. τοῦ Φῶς ἀρ. 213, τοῦ ἔτ. 1891), προστίθοντι ὁμῶς «ἀλλ' αἱ πύλαι δὲν λύουσιν τὸ ζήτημα· καὶ ὁ κ. Μπαίτιχερ ἔχει ἀνάγκην πύλων, ὡς καὶ ἡμεῖς· οὐδεμίᾳ δ' ἀνάγκῃ νὰ ἐμμείνωμεν ἐν τούτῳ». Ὑπολείπεται λοιπὸν μόνον «τὸ περιτειχισμὸν, ἢ ἀκριβέστερον τὸ ὑποικοδόμημα αὐτοῦ, ὅπερ φέροι χαρακτῆρα τείχους, κατεσκευασμένου χάριν ἐρείσματος», ἀλλὰ τὸ περιτειχισμὸν δὲν εἶναι πλῆρες, τοῦθ' ὅπερ θ' ἀπηρτοῦτο προκειμένου περὶ φρουρίου.

«Εἰς ἐξέτασιν ὑπὸ ἐποψὴν τῆς ὀχυρωματικῆς δύναται νὰ ὑποβληθῇ μόνον ἡ ζώνη τοῦ ἐκ τείχους κύκλου, ὅστις ἀποτελεῖται ἐξ ἀναμφισβητήτων τειχῶν ἐν εἰδει ὑποβλημάτων (Futthermauer) καὶ ἐρείσματος ἀνδρῶν (Terrassenstützmauer), ποικιλλόντων τὸ ὕψος (ἀπὸ 1 — 10 μέτρ.)», λέγει ὁ στρατηγὸς Σραΐδερ, παρατηρῶν ταυτοχρόνως ὅτι ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ ἀπαντᾷ χάσμα πλάτους 300 περίπου μέτρων.

(Ἀκολουθεῖ).

Γ. Κ. Λαζαρίδης.

ΛΙΝΑ.*

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Δάκρυα καὶ ὀρόδος.

VIII.

Ἡ συγκίνησις αὐτοῦ ἐν τούτοις ἀλλαχού εἶχε τὴν αἰτίαν αὐτῆς: Ἐμελλε νὰ παραστῇ οὐχὶ πλέον ἐν τῷ ἐπισήμῳ τίτλῳ τοῦ καθηγητοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ ἀπλῶς κοινωνικῷ τίτλῳ τοῦ εἰς τὴν ἑσπερίδα προσκεκλημένου, ἀπέναντι τῆς Εὐχῆς δὲ Μαλφάρ.

— Μέχρι τοῦδε, ὅσον δὴποτε κἂν προσεπάθησε νὰ καταπνίξῃ τὴν ἰδέαν, ὅσον δὴποτε κἂν ἐπέμεινεν ἕνα διαψεύσῃ τὴν κρυφίαν συναίσθησιν τῆς καρδίας αὐτοῦ, ὁ Ἰωάννης παρετήρησε καὶ διέγνω μεταλλαγὴν τινὰ ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς τῆς ἀγαπωμένης κόρης συμπεριφορᾶς. Τὰ θέματα αὐτῆς ἦσαν πολλῶ μακρότερα καὶ πολλῶ μᾶλλον πεφροντισμένα ἢ πρότερον. Ἐν καιρῷ τοῦ μαθήματος πλέον ἢ εἰκοσάκις εἶχε συναντήσῃ τὸ γλυκὺ καὶ διαυγὲς βλέμμα προσηλούμενον ἐπ' αὐ-

*) Ἰδὲ ἀριθ. 4, σελ. 79—80.

τοῦ κατὰ τινὰ τοιαύτην ἀνταλλαγὴν βλεμμάτων μά-
λιστα, τὸ παρθενικὸν ὄμμα κατεβιβάσθη αἰφνιδίως,
καὶ ζωηρὸν ἐρύθημα ἐπεγύθη ἐπὶ τῶν τρυφερῶν πα-
ρειῶν. Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης ὑπῆρξε σχεδὸν σκληρὸς ἐν τῇ
αὐστηρότητι μεθ' ἧς παρετήρει τὰ θέματα.

Οὐδέποτε ἀπηύθυνε τὸν λόγον πρὸς τὴν δεσποι-
νίδα δὲ Μελφάρ· οὐδέποτε κἂν ἐξήτασεν αὐτὴν κατὰ
τὸ μᾶθημα, προδήλως ἀρίνων κενὴν τὴν θέσιν αὐτῆς
ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐπερωτήσεων, ἃς προέτεινε εἰς ὅλον
τῶν λοιπῶν μαθητριῶν τὸν ὄμιλον. Ἡ νεαρὰ κόρη
τάχιστα κατενόησε τὰς ἐκφάνσεις ταύτας· ἀλλὰ μὴ
ἔχουσα ἔτι πείραν τοῦ βίου ἀκοῦσαν αὐτῇ ἵνα μαν-
τεύσῃ ὅποιον ἐνέκλειε μυστήριον ἢ ἀγέρωχος αὐτῆ
στάσις καὶ ἡ μηδύλωσ ἀποκρυπτομένη δυσμένεια,
συνησθάνθη ἀνερημένυτον θλίψιν καὶ συνέλαβεν σφο-
δρὸν πείσμα πρὸς τὸν νεαρὸν διδάσκαλον.

Ἔτι ἐμαθε τὴν περὶ τῆς ἐσπερίδος ἀπόφασιν τῆς
κ. Κολλάρ καταστείλασα ἐπιμόνος τὴν ἄκακον ἐπι-
θυμίαν ἵνα παρευρεθῇ ἐν αὐτῇ, ἐπληροφόρησε τοὺς
συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι τῇ ἐπιτρέπεται νὰ διέλθῃ πα-
ρ' αὐτοῖς τὸ ἡμερονύκτιον ἐκεῖνο. Τότε, ὡς ἦν ἐπόμε-
νον, ὁ ἀγαθὸς πάππος προσελθὼν, πρέλαβε τὴν ἐγ-
γόνην αὐτοῦ.

Ἔτι δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν ὁ Ἰωάννης, συνοδευ-
μενος ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς Ἑλένης παρου-
σιάσθη εἰς τὸν κύκλον τῆς ἀπλῆς οἰκογενειακῆς ἐορ-
τῆς, ἢ γλεκεῖα μορφή τῆς πεφλημένης κόρης οὐδό-
λως ἐφάνη ὅπως θῆλξη τὸ βλέμμα αὐτοῦ.

I X.

Τὰ πάντα διετάχθησαν ἄριστα.

Ὁ ἀμμόστρωτος καὶ χλωδῆς περίβολος ἀπῆστρα-
πτεν ὑπὸ τὴν δίκην ἡμέρας ἄπλετον φωταγώγησιν
αὐτοῦ. Πανταχοῦ, ἐπὶ τεταμένον σχοινίων, ἢ καὶ ἐν
τῷ βῆθει τοῦ ἐρατεινῶς ζοφώδους σωροῦ, ὃν ἐσχημά-
τιζον τὰ πυκνύφυλλα δένδρα καὶ τὰ ἄλση τῶν ζυγιῶν,
ἔσελγίζον βενετικοί, ἰαπωνικοὶ καὶ ἰνδικοὶ φανοί,
καλλιφεγγεῖς δὲ λυχνίσκοι, οἶνει ἀναθρώσκοντες
ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ἐκύσμουν δίκην λαμπερῶν περιθω-
ρίων τὰς ρίζας τῶν ὀγκωδῶν κορμῶν.

Κομφαὶ τράπεζαι τοῦ κήπου καταλλήλως διεσκευα-
σμένοι, ἐβόσταζον τὰ ἀπαραίτητα ἐξ ὕλου καὶ σιν-
νικοῦ σκεύη. Ἐπὶ πήγματων ἐν τάχει ἀπαρτισθέντων,
θέατρον αὐτοσχέδιον κατεῖχε τὴν μίαν τῶν γωνιῶν
τοῦ τοίχου, τὸ δὲ δίκρωτον προσκίλιον αὐτοῦ ἀπετε-
λέσθη ἐκ λυχνίων κεκρυμμένων ὑπὸ τοὺς πυλῶνας
κεκοσμημένους καλλιτεχνικῶς.

Τινὲς τῶν δεσποινίδων ἦσαν ἐπιτετραχμμένοι τὸ
ἐργατικὸν μέρος τῆς ἐορτῆς: δέκα δηλονότι ἐξ αὐτῶν
φέρουσαι εὐπτυχα περιζώματα μετὰ πλουσιῶν τριχά-
πτων ἢ κροσσῶν, προσέφερον τὸ τέιον καὶ τὰ γλυ-
κύποτα.

Ὁκτὼ νεάνιδες ἀπετέλουν τὸν θεατρικὸν θίξον·
τρεῖς δὲ ἐμελλον νὰ ψάλλωσιν ᾠδὰς ρωμαντικῆς.

Ἐδραὶ καὶ ἀνάκλινα ὠρίσθησαν ἐνὶ ἐκάστῃ τῶν

κεκλημένων, διότι, ὅσην ἴπτε κἂν ἦτο ἡ διακεχυ-
μένη φαιδρότης, ἔδει ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει αἱ ἀτο-
μικαὶ ἀποστάσεις, τηρηθῇ ἡ τάξις, καὶ προστατευθῇ
ἡ ὑπεροχή· οὕτω δὲ, μεθ' ὅλην τὴν ἐπικρατοῦσαν
χαρὰν, οἱ κεκλημένοι αἰσθανόμενοι τὴν ἀόριστον ἐκεί-
νην στενοχωρίαν τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῆς αὐστηρᾶς
τῶν κανόνων τηρήσεως, διέμενον ἄφωνοι καὶ λαθραῖοι
θεαταί, καίπερ ἔστεφανωμένοι δι' ἀνθέων καὶ κατὰ-
φορτοὶ ἐκταινιῶν.

Καὶ αὐτὰ τὰ δίπτυρα καὶ γλυκύσματα ἐτήρουν οἴο-
νεὶ ἐπίσημον χαρακτήρα, καὶ ἡ κλιμαξ, ἣν παρουσιάζ-
ζον τὰ εἶδη τῶν γλυκεῶν ποτῶν, δὲν ὑπερέβη τὸν μέ-
σον ὄρον τὸν ποικίλλοντα μόνον ἀπὸ τοῦ γαλακτώ-
ματος ἐξ ἀμυγδάλων μέχρι τοῦ ἐκθλίμματος ἀνίσου
Mario-Brizard.

Ἄφ' ἐτέρου ἡ ἐορτὴ θὰ ἔληγε κατὰ τὰς ἐξ ὥρας,
τὴν δ' ἐπιούσαν οἱ οἰκότροφοὶ θὰ ἐκοιμῶντο μέχρι
τῶν 7. Πέραν τοῦ σημείου τούτου δὲν ἠδύνατο νὰ
προβῇ καὶ ἡ μάλλον ἔκτακτος παράτασις.

Ἡ κ. Δαήλ ἔλαβε θέσιν παρὰ τὴν διευθύντριαν,
πλησίον δύο κυριῶν τῆς κοινωνίας τῆς μοιραζούσης
τὸν χρόνον τοῦ βίου αὐτῆς εἰς Παρισίους, Νίκαιαν,
καὶ τὰ λουτρὰ τῆς Τρουβίλλης. Ἐτήρει δὲ τὴν Ἑλέ-
νην μεθ' ἑαυτῆς.

Ὁ Ἰωάννης, μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἐπιφυλά-
ξεως, ἐτοποθετήθη εἰς ὀπισθίαν σειρὰν ἐδρῶν, ἔτοι-
μος νὰ ἐπιδείξῃ θεαματικὸν ἐνδιαφέρον καὶ ἐπυφη-
μῆσιν τὸσφ μόνον, ὅσφ θ' ἀπῆται ἀπαραιτήτως ἡ
περίστασις.

Τὸ μουσικὸν τεμάχιον ἐξετελέσθη ἐν τῷ μέσφ τῶν
ζωηροτάτων ἀνευφημιῶν· τὸ δὲ τέιον, λίαν εὐτυχῶς,
δὲν ἦτο κακῶς παρεσκευασμένον, ἀνέδειξε δὲ τὰς
εὐειδεῖς: τὰς αὐτοσχέδιους θεραπεινίδας ἀξίας συγ-
χαρητηρίων εἰλικρινῶν.

— Τὸ ἔκαμαν αἱ Ἀγγλίδες μας· διηρημένυσεν ἡ
γενικὴ ἐπιστάτρια τῆς σχολῆς.

Ἡ πληροφορία αὕτη δοθείσα, ἐν ᾗ οὐδεὶς ἐξήτει αὐ-
τὴν, ἐφάνη παραγαγοῦσα εὐάρεστον ἐντύπωσιν ἐπὶ
τῶν θεατῶν. Τοῦλάχιστον, ἐσκέψαντο οὗτοι, αἱ κό-
ραι ἀνατρέπονται· ἐδῶ δὲ εἶναι ἀπλαῖ bas-bleus·
ἔχουσι καὶ γνώσεις οἰκονόμων.

Ἄλλ' ἡ εὐαρέσκεια ἐξεδηλώθη τελείως, ὅτε ἡ
αὐτὴ ἐπιστάτρια ἠξίωσε νὰ πληροφορήσῃ τὰς γείτο-
νας αὐτῆς κυρίας ἀρκούντως μεγαλοφῶνας, ὅτι αἱ δε-
σποινίδες αὗται διορθῶνται μόναι τὰς κλῖνας των».

— Ὡ! ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ὅλως διόλου ἀγροτικόν!
ἀνέκραξεν, γελῶσα, διὰ μέσου τῶν ἀμερικανικῶν αὐ-
τῆς ὀδόντων ἡ ἑτέρα τῶν γειτόνων τῆς κ. Δαήλ.

— Ἡ ἄλλη δὲ προσέθηκε:

— Αἱ καυμένοι αἱ κόραι! ταῖς χρειάζεται αὐτὸς
ὁ ἀντιπερισπασμός· ἄ! ἂν ἠμπορούσαμεν νὰ διορθῶ-
νωμεν μόναι τὰς κλῖνας μας, καὶ ἡμεῖς αἱ γυναῖκες
τοῦ κόσμου! . . .

Ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ ἔσματος.

Μικρόσωμος δεκαπενταετής Παρισιανή, διὰ λεπτῆς
ἀλλὰ λίαν γεγυμνασμένης φωνῆς, ἐλαρύγγισεν αἰσθη-

ματικὸν ἄσμα, ὅπερ ἔτυχε τῆς τιμῆς τοῦ νὰ ἐπαναληθῆ κατ' αἵτησιν τῶν ἀκοκτων.

— Ἄ! εἶπε μετὰ στεναγμοῦ ἡ ἐπιτάτις, ἣτις εἶχε χαρρικτῆρα λίαν διαχυτικόν· μᾶς ἐλλείπει ἡ καλλίστη αἰοιδός μας, ἡ δεσποινίς δὲ Μκλάρ.

Ἡ λέξις αὕτη ἀπήχησε μακρὸν ἀντίκτυπον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἰωάννου. . . Ἦτο λοιπὸν Ἐκεῖνη τελεία πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς κοινωνίας· ἔψαλλε καλῶς.

Τῇ στιγμῇ ταύτῃ προουσίασθη ἡ δευτέρη αἰοιδός· ἦτον ἡ δεσποινίς Βαίκελαιν.

Ἡ κ. Κολλάρ ἐψέλλισε κρυφίως πρὸς τὴν κ. Δαήλ· — Ἰδοῦ! εἶναι ἐκεῖνη.

Ἡ Ἰλδα ἐφάνη θαυμασία, ὁ δὲ Ἰωάννης, καίτοι σταθερὸς πάντοτε εἰς τὰ αἰσθητάματα αὐτοῦ, ἤσθάνθη τὴν ἐπιροὴν ὀχμους τινός. Οὐδέποτε θὰ ἐπίστευεν ὅτι ἡ ρωμαλέα Σκωτίς ἠδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς προμοίαν λαμπρότητα.

Ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς οὐδεμία ὑπῆρχεν ἐπιτήδευσις· ἡ πυρρὰ αὐτῆς κόμη, πεπυκνωμένη εἰς πλουσίους βοστρύχους ἐπὶ τῶν κροτάφων, περιεπλαίσιουν τὴν μορφήν αὐτῆς ὡς ζαυνοπύρρην στέφανος· οἱ κυανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς διέχεον λάμψιν σαπφειρώδη, καὶ τὰ ἐρυθρὰ αὐτῆς χεῖλη διηνοίγοντο ὡς ὁ ὄριμος καὶ δροσώδης καρπός. Περιθωράκιον διαγρήφον τὰς ἀγαλαματώδεις τοῦ κορμοῦ γλαφυρότητας, καὶ ἐλαφρῶς ἐσκαμμένον, ἀπεκάλυπτε λαμὼν ἀφρόλευκον καὶ ἀνέτως προσηλούμενον ἐπὶ τῶν ὤμων, οὗς τὸ βλέμμα ἐκάντευσεν ὠραίους ὑπὸ τὸ μετὰξινον περίβλημα, ἐκ τῶν βραχειῶν χειρῶν τοῦ ὁποίου προέβαλλον ὠριστάτοι καὶ ἀρμονικῶς στρογγύλοι βραχιόνες.

— Εἶναι πολὺ ὠραία! ἀπήντησεν ἀπλῶς πρὸς τὴν κ. Κολλάρ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰωάννου.

Ἡ Ἰλδα σᾶσα ὀρθὴ πρὸς τὸ κλειδοκύμβαλον ἔμελε μετὰ πολλὰς καλαισθησίας ἀγγλικὸν ρωμαντικὸν ἄσμα, προῖόν ζωηρῆς ποιήσεως, τὸ τιλοφορούμενον « Blue bells of Scotland ». Ἐγνώριζεν ἄρα ὁποία σπουδαία πρᾶξις, αὐτὴν ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον, διεδραματιζέτο περὶ αὐτὴν τῇ ἐσπέρᾳ ἐκεῖνη; Ὅχι βεβαίως· ἀλλὰ, μήτοι αἱ γυναῖκες δὲν ἔχουσιν ἐν ἑαυταῖς τὸ μυστικὸν ἐκεῖνο ἐνστικτον, ὅπερ αὐτομάτως ὑποδείκνυσιν αὐταῖς τὰς κρίσιμους καὶ ἀποφασιστικὰς ἐν τῷ βίῳ στιγμὰς; Ἄναμφιβόλως ἐσκέψατο τὸν Ἰωάννην, ὅστις ἀκίνητος ἐν τῇ σκιερᾷ γωνίᾳ ἦν κατεῖχεν, ἤσθάνετο τὴν καρδίαν ἐξωγαμωμένην καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων, ἀνταλογιζόμενος τὸν τρυφερόν τοῦτον ἔρωτα, ὃν ἀπώθει, καὶ τὸν ἐπίσης αγνόν, δι' οὗ ἄλλη τις ἐπλήρου τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Ἐψαλλε χάριν αὐτοῦ ἡ δυστυχὴς κόρη, μηδὲως ὑπονοοῦσα ὅτι ἡ ἀνέκφρατος ταραχὴ ἦν τῇ στιγμῇ ταύτῃ προὔξενει ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ νεανίου, ἀκουσίως αὐτῆς, ἀπέβαινεν ὑπὲρ τῆς ἀδιαφόρου καὶ ἐγωιστικῆς ἀντιζήλου, ἧς τὴν ἀπουσίαν ἐκεῖνος ἐθάρνει σιωπηλῶς.

Ἄλλὰ τὰ δευτερόλεπτα ταχέως διέρρευσαν· ἡ Ἰλδα κατήνεγκεν ἀληθῆ θρίαμβον, ὅστις ἀνέδειξεν αὐτὴν ὠριστότερην ἔτι. Προσελθοῦσα ἐκάθισε μετριο-

φρονῶς μεταξὺ τῶν συντρόφων αὐτῆς, κρυφίως δ' ἐκείθεν ἀνεζήτησε τὸ βλέμμα τοῦ διδασκάλου· παρατήρησε τότε αὐτόν, τὴν κεφαλὴν ἔχοντα μεταξὺ τῶν χειρῶν καὶ καλύπτοντα τὸ πρόσωπον, ἀναμφιβόλως ὅπως κρύψη τὰ δάκρυα ἄπερ δὲν ἠδύνηθη ἵνα συγκρατήσῃ τρέμοντα ἐπὶ τῶν βλεφάρων αὐτοῦ.

Ἐν τέλει δύο ἐκ τῶν μεγάλων κυριῶν ἔδωκαν τὸ σημεῖον τῆς ἀπελεύσεως. Εἶτα, βαθμῆδόν, αἱ τυπικαὶ κατὰ τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς δεξιώσεις διεδέξαντο ἀλλήλας πολλάκις ἐπαναληθῆσαι, καὶ ὁ κύκλος περιωρίσθη εἰς μικροτάτην ὀμήγουριν, ἀποτελουμένην ὑπὸ τῶν κυριῶν Δαήλ καὶ Κολλάρ, τῆς γενικῆς ἐπιστάτιδος, γρχίας τινός φίλης τοῦ οἴκου, καὶ τριῶν ἐκ τῶν μεγχειτέρων τοῦ οἰκοτροφείου μαθητριῶν. Ὁ στενὸς ἐκεῖνος ὄμιλος ἀπέσχε πλέον τῶν τετριμμένων φιλοφρονήσεων, κ' ἐπεδόθη εἰς τὴν στωμύλῃν ἐπίδειξιν πνεύματος καὶ χαριτολογίας, λίαν εὐφυοῦς, τοῦθ' ὅπερ ὁμως δὲν ἠμπόδισε τὴν διευθύντριαν τοῦ νὰ ὠθήσῃ τὴν συνδιάλεξιν μέχρι τοῦ περὶ γάμου θέματος.

— Ἐνθυμείσθε, ἀγαπητὴ φίλη, λέγει ἡ κ. Κολλάρ πρὸς τὴν γείτονα αὐτῆς, ἐνθυμείσθε τὴν Μκούδ Χόλδαιν, ἣτις ἐξῆλθε τῆς σχολῆς ἡμῶν μὲ λευκὸν πέπλον καὶ ἄνη πορτοκαλέας;

— Ἄν τὴν ἐνθυμοῦμαι; τὴν ἀγαπητὴν μικρὰν! ἐγὼ ἡ ἰδία τὴν ἐφόρεσα τὸ στέφανον.

— Πῶς; ἠρώτησεν ἡ κ. Δαήλ· ὁ γάμος ἐτελέσθη ἐδῶ;

— Ναί· ἡ Μκούδ ἦτον ὀρφανή· ἐνυμφεῖθη τὸν ἐξάδελφόν της, ὅστις ἤλθεν ἐπίτηδες ἐκ τοῦ Τεζᾶς ἵνα πρκαλάθῃ ὡς σύζυγον τὴν μνηστὴν αὐτοῦ.

Ἡ ὑπόμνησις ἦν ἐπικαιροτάτη, ἐπέτρεψε δ' εἰς τὴν κ. Κολλάρ, διὰ συνειρμού ἰδεῶν, νὰ προβάλλῃ τέλος τὴν προμελετημένην ἐρώτησιν.

— Καὶ ὑμεῖς, κύριε Δαήλ, δὲν σκοπεύετε ν' ἀναδείξῃτε μετ' οὐ πολὺ νεανιδά τινα δευτέρην θυγατέρα τῆς μητρὸς σας;

Ὁ Ἰωάννης ἠρυθρίασε καὶ ἀπήντησε μειδιῶν.

— ὦ! ἐγὼ, κυρία, φρονῶ ὅτι ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται πλησίον μου μήτηρ τοιαύτη, οἷας ὁ Θεὸς σπανίως παρέχει ἐν τῷ κόσμῳ, θὰ μοὶ ἀρκῆ ν' ἀποθῆτω ἐν αὐτῇ καὶ μόνῃ πᾶσάν μου ἀγάπην, πᾶσάν μου εὐδαιμονίαν, πᾶσαν φιλοδοξίαν μου· δὲν σκοπεύω νὰ νυμφευθῶ ἀκόμη, ὡς βλέπετε.

Τέλος! ἡ ἀπόφασις ἐξηνέχθη δημοσίᾳ, ἠδυνωμένη ὑπὸ τοῦ μειδιάματος, λεπτυνομένη ὑπὸ τῆς μελαγχολικῆς καὶ γλυκειᾶς ἐκεῖνης φωνῆς.

Ἡ μίσος Βαίκελαιν εἰδοποιήθη.

Ὁὐχ' ἦττον ὁ Ἰωάννης προφέρων τοὺς λόγους τούτους δὲν ἐφαίνετο ὀμιλῶν περὶ συνοικεσίου ὀριστικῶς προτεινομένου αὐτῷ· ἀλλ' ἐξέφρασε καθαρῶς καὶ διὰ τόνου μὴ ἐπιτρέποντος ν' ἀπατηθῇ τις περὶ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, τὴν ἀμετάκλητον τῆς βουλήσεως αὐτοῦ ἀπόφασιν.

Ἡ Ἰλδα ὑπέστη τὸ τραῦμα δίχως νὰ ὑποκύψῃ. Ἀνέμενε τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ· τότε ἐγερθεῖσα, ὑπεκλίνατο μετὰ χάρι-

τος, ἀλλ' οὐδείς ἔμαθεν ἂν ἐκοιμήθη ἢ ἔκλαυσε τὴν νύκτα ἐκεῖνην.

Τῇ ἐπιούσῃ ἠτοίμασε τὰ κιβώτια αὐτῆς, καὶ τῇ μετεπιούσῃ κατέλιπε τὸ ἐκπαιδευτήριον.

X.

Ἐπανελθοῦσα εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον ἡ Αἴνα, εὔρε τὸν κῆπον πλήρη ἔτι ἐκ τῶν λειψάνων τῆς ἑορτῆς. Ἀλλ' ἡ φιλαυτία αὐτῆς τὴν ἐκώλυσε τοῦ νὰ ἐκζητήσῃ πληροφορίας παρὰ τῶν συντρόφων αὐτῆς, ὧν οὐδεμία τῇ παρέσχε τοιαύτης αὐθορμητικῆς.

Δύο ἡμέραι διέρρευσαν. Ὅτε ἡ ζωηρὰ φαιδρότης τῆς Ἰλδὰς ἐπαύσατο ἀντηχοῦσα ἐντὸς τοῦ ὑπὸ πρασίμων δικλίδων σκιαζομένου οἰκήματος, οἶονεὶ σιγηλὴ οὐμίχλη περιεχύθη ἐν αὐτῷ.

Αἱ νεάνιδες εἶχον ὀνομάσει τὴν νεαρὰν Σκωτίδα «ὕπολαϊδα», ἀλλ' ἤδη ἡ ὑπολαΐς ἀπέπτη, φεῦ! μηδὲν ἄλλως προδούσα εἰς τὰ ἀδιάκριτα βλέμματα ὅτι καὶ αὐτὴ ἐπίσης, τὸ τάλαν φαίδρον πτηνόν, ἔκρυπτε βαθὺ ταῦμα ὑπὸ τὴν πτέρυγα. Ὁ Ἰωάννης παρευθὺς ἀντελήφθη τῆς μελαγχολίας τῆς περιχυθείσης ἐν τῷ οἰκῆματι· βλέπων δὲ τὴν τάξιν αὐτοῦ στερηθείσαν τοῦ ζωτικῆς αὐτῆς στοιχείου, περιέπεσεν εἰς σκέψεις σοβαρὰς.

— Οὕτω λοιπὸν εἶναι ὅλος ὁ βίος ἡμῶν, . . . ἐσκέφατο· διηνεκεῖς μόνον λύπαι καὶ διηνεκεῖς ἀποχωρισμοί; Ἡ κόρη αὕτη, χθὲς ἔτι τοσοῦτω εὐδαίμων, τοσοῦτω ζηλωτὴ πάσχει σήμερον ὡς πάσχω ἐγὼ, οἱ δὲ ὁμοειδεῖς ἀμφοτέρων ἡμῶν πόνοι οὐδὲν δύνανται νὰ παραμυθίσωσιν καὶ καταπραύνωσιν ἀλλήλους; Τίς λοιπὸν εἶναι ὁ μυστηριώδης τῆς ἀνθρωπίνου εἰμαρμένης νόμος ὁ ἀναποφεύκτως ἐπιβάλλων δοκιμασίας οὕτω πικρὰς; πρὸς τί νὰ εὔρω τὸν ἔρωτα τῆς Ἰλδὰς ἐκεῖ ἔνθα ἐπεθύμουν νὰ εὔρω τὸν ἔρωτα . . . ἑτέρας τινός;

Ἔστη, μὴ θέλων νὰ ὠθήσῃ περαιτέρω τὰς σκέψεις αὐτοῦ, ἐκ φόβου μὴ ἢ ὑπ' αὐτῶν διεγειρομένη θλιψὶς ἀποβῆ ἀίφνης πικρὸς τῆς συνειδήσεως ἔλεγχος.

Τὸ μάθημα ὑπέστη τὴν ἐπίδρασιν τῆς ταραχῆς τοῦ νέου καθηγητοῦ.

Ὁ Ἰωάννης ὠμίλησε μετὰ τινος χαυνότητος, ἀσυναρτήτως καὶ ἀφρημένως, τὸ πνεῦμα ἔχων πληρὲς ἰδεῶν ὅπως ἀσχετῶν πρὸς τὸ μάθημα. . . Ὅθεν ὁ λόγος αὐτοῦ εἶχε χαρακτῆρα κόρου καὶ μελαγχολίας, μηδὲν διαφυγόντα τὴν ἀτενὴ ὀξυδερκεῖαν τῶν μαθητριῶν.

Κατὰ τὸ ἐπακολουθήσαν διέλειμμα, τοῦτο ὑπῆρξε τὸ μόνον θέμα τῆς συνδιαλέξεως.

— Παρατηρήσατε σήμερον τὸν κ. Δαήλ; ἠρώτησε μικρόσωμος καὶ ἰσχνὴ κόρη, γοργὸν καὶ ζωηρὸν τὸ βλέμμα ἔχουσα, ἥτις, ἐπωφελομένη τὴν ἀπέλευσιν τῆς δεσποινίδος Βαϊκκλαῖν, κατέλαθεν ἤδη τὴν πρῶτην θέσιν μεταξὺ τῶν συντρόφων αὐτῆς.

— Ναί, βεβαίως, ἀπεκρίνατο γελαῖσα Ἀγγλὶς τις· ἂν πιστεύσῃ τις τὰ φαινόμενα, δύναται νὰ ᾔῃ βέβαιος ὅτι κλαίει διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Ἰλδὰς. . .

δὲν συμφωνεῖς καὶ σύ, Ζεννύ, ὅτι θ' ἀπετέλουν ὠραῖον ζεῦγος οἱ δύο των;

— Ἴσως, Ἀδα, ἀλλ' ἐγὼ δὲν φρονῶ τοῦτο.

— Κ' ἐγὼ φρονῶ ὅλον τὸ ἐναντίον· ὑπέλαβε φωνή τις ὀλίγον ξηρὰ. Αἱ συνδιαλεγόμεναι ἐστάφησαν μετ' ἐκπλήξεως. Ἡ λαλήσασα ἦτον ἡ Αἴνα.

Ναί, ἡ Αἴνα, ἡ Αἴνα ἡ γλυκεῖα καὶ ἀδιάφορος· καὶ εἶχε συνεσπασμένα τὰ γλαφυρὰ τόξα τῶν ὀφρύων, καὶ ἔφερον ἐπὶ τοῦ προσώπου τὴν ἔκφρασιν δυσαρσεακείας τινός ἀγνώστου τέως καὶ ὅπως πρωτοφανοῦς παρ' αὐτῆς. Ἡ κόρη ἐφάνετο παραδόξως νευροπαθὴς.

— Ἀληθινὰ, δὲν ἐννοῶ πῶς εἰμπορεῖτε νὰ φαντάζεσθε τόσον γελοῖους συνδυασμούς.

— Γελοῖα εἶσαι σύ, νὰ ὀργίζησαι οὕτως· εἶπε μετὰ τινος ὀξύτητος ἡ δεσποινὶς Ζεννύ — κ' ἔπειτα ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐλέγομεν, ὁ καθείς θὰ τὸ ἔλεγεν εἰς τὴν θέσιν μας· καὶ ἐξ ὀλωνμας μόνη σύ δὲν ἤξεύρεις ὅτι οἱ πάντες βλέπουσι.

— Τί λοιπὸν βλέπουν πάντες;

— Ὅτι ἡ Ἰλδα ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον χθὲς διότι μέλλει νὰ ὑπανδρευθῆ, καὶ σήμερον ὁ κ. Δαήλ ἐφάνετο πολὺ σκυθρωπός.

— Καὶ σύ συμφωνεῖς λοιπὸν ὅτι ὁ κ. Δαήλ θὰ ἠδύνατό ποτε νὰ νυμφευθῆ τὴν Ἰλδαν;

— Καλὰ! . . . εἶπεν ἡ Ἀδα· καὶ ἂν αὐτὸ ἐπραγματοποιεῖτο, τί θὰ εἶχε τὸ παράδοξον; ἂν ὁ κ. Δαήλ δὲν εἶπε τίποτε, τὸ ἐπραξεν ἐπειδὴ εἶναι ἀνθρωπος καλῆς ἀνατροφῆς· ὡς πρὸς τὴν Ἰλδαν δέ, δὲν πιστεύω ὅτι θὰ ἔμεινεν ἀδιάφορος πρὸς τὴν ἀγάπην τοῦ κ. Δαήλ.

Ἡ Αἴνα ἀπάντησε τραχέως:

— Ὁ κ. Δαήλ πολὺ καλὰ ἔκαμε νὰ μὴ εἴπῃ τίποτε.

— Καὶ διὰ τί, παρακαλῶ;

— Διότι ὅταν εὐρίσκηται κανεὶς εἰς τὴν θέσιν τοῦ κ. Δαήλ, δὲν ὑψώνει τὰς ἀξιώσεις του μέχρι κόρης, ὅποια ἡ Ἰλδα εἶναι διδάσκαλος, εἶναι πτωχός.

Ἡ Ἀδα ἀνύψωσε τοὺς ὤμους.

— Πολὺ ὑψηλὰ κρατεῖτε. ἀγαπητῆ μου δεσποινὶς δὲ Μαλφάρ, εἶπεν ἐντεινούσα τὰς λέξεις.

Γνωρίζω ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν πολὺ ὀλίγον τοὺς τιμᾶτε τοὺς καθηγητάς· ἀλλ' ἡμεῖς οἱ Ἀγγλοὶ τοὺς μεταχειρίζομεθα διαφορετικῶς· ὡς πρὸς τὴν πτωχίαν, δύναται νὰ ᾔῃ ἐλάττωμα διὰ μίαν κόρην, ἥτις ἐξάπαντος χρειάζεται προΐκα, εἰς τὴν χώραν σας, ἀλλὰ δι' ἓνα ἄνδρα, ποτὲ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀσύγνωστος ἔλλειψις. Καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ νύξη αὐτὴν ὀξύτερον, προσέθηκε:

— Ἀφ' ἑτέρου σ' εὐχαριστῶ καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἰλδὰς, καὶ ἐκ μέρους ἡμῶν ἔσο βεβαία, ὅτι δὲν τρέχεις σύ τὸν αὐτὸν κίνδυνον· ὁ κ. Δαήλ δὲν θὰ ζητήσῃ ποτὲ τὴν χεῖρά σου.

— ὦ! μόνον αὐτὸ θὰ ἔλειπε! ἐψέλλισεν ἡ Αἴνα, ἀνέκφραστον περιφρόνησιν ἐκδηλοῦσα διὰ τε τῆς φωνῆς καὶ τοῦ μορφασμοῦ.

Ἐνταῦθα ἔληξεν ἡ συνδιαλέξις.

Ἐν τούτοις ἡ Εὐελίνα ἠσχύνετο καθ' ἑαυτὴν δι' ὅτι εἶχεν εἶπει. Ἀνεμνησκέτο τῆς ἐκπλήξεως ἣν εἶχεν ἀναγνώσει ἐν τῷ βλέμματι τῶν δύο αὐτῆς συντρόφων καθ' ἣν στιγμὴν διετύπου τὸ πρὸς τοὺς διδατκίλους καὶ τοὺς πτωχοὺς αἴσθημα αὐτῆς· ἐν τῷ βῆθει δὲ τῆς καρδίας αὐτῆς ἠσθάνετο λαλοῦσαν φωνὴν τινὰ ἣτις ἐπέπληττεν αὐτὴν ἐπειδὴ ἐξέφρασεν ἰδέαν ἣν οὐδόλως ἠσπάζετο. Ἄλλ' ἵνα καθησυχάσῃ ἑαυτὴν, ὀλοτελῶς, τὴν τε κρίσιν καὶ τὴν λύπην αὐτῆς ἐπέριψεν ὡς ἀποτελέσματα εἰς τὴν φυσικὴν ἀντιπῆθειαν ἣν ἀκαταμαχῆτως ἐνέπνεεν αὐτῇ ὁ νεαρός διδάσκαλος. ὦ, ναί! ἠσθάνετο καθ' ἐκσπῆν κραταιούμενον τὸ μίσος τοῦτο, ἐν ταῖς στιγμαῖς τοῦ φθόνου καὶ τῆς ὀργῆς αὐτῆς, καὶ ἐνόει ὅτι ὀφείλει νὰ δώσῃ τὴν δέουσαν ροπὴν εἰς τὰ αἰσθηματὰ τῆς ταῦτα· ὦ, ναί! ἠσθάνετο βδελυγμίαν πρὸς τὸν κ. Δαήλ!

Ὅτε, λήξαντος τοῦ διαλείμματος ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς σχολῆς, παρετήρησε παρὰ τὴν ρίζαν δένδρου λευκὸν τεμάχιον χάρτου δεδιπλωμένον εἰς τέταρτον. Ἄγνοῦ ὅποια δύναμις περιεργίας ὤθησεν αὐτὴν πρὸς περιουλογὴν τοῦ ἐλθρονημένου ἐκεῖνου κέρματος· ἔρριψε βλέμμα εἰς τὸν ἐστιλβωμένον χάρτην καὶ ἀνέγνω γραμμὰς τινὰς, ἐξ ἡμισείας γαλλιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ γεγραμμένας. Ἦσαν οἱ πρῶτοι στίχοι τοῦ ᾄσματος *Blue bells of Scotland*:

«After years of life to-gether» . . .

«μετὰ ἐτῶν συμβίωσιν ἡμοῦ» . . .

XI.

Ἄλλὰ τὴν λέξιν *years*, ἔτη, ἡ χεῖρ τῆς Ἰλδας. — ἡ Εὐελίνα ἀνεγνώρισε τοῦτο προφανῶς, — ἡ χεῖρ τῆς Ἰλδας εἶχεν ὑποκαταστήσει διὰ τῆς λέξεως *mouths*, μῆνες· κάτωθεν δὲ ταύτης εἶχε προσθέσει ἀπλῶς: *never*, ποτέ.

Ἡ Λίνα εἶδε κηλιδά τινὰ ἐπὶ τῆς ἐσχάτης ταύτης λέξεως· ἄρα γε, δῆκρο πεσὸν κατέβρεξεν αὐτὴν, ἢ μὴ ἡ νυκτὶα δρόσος ἐπαφῆκε τὸ λεπτόν αὐτῆς ἴχνος ἐπὶ τῆς θλιβεράς φράσεως;

Τὴν ἐπιούσαν μεγάλην ταραχὴν ἐπεκράτει ἐν τῷ οἰκοτροφείῳ· ἐπιστολὴ τις σταλεῖσα παρὰ τοῦ Ἰωάννου, ἐδήλου εὐσεβῶς τῇ διευθυντρίῃ ὅτι οὗτος ἀδυνατεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐφεξῆς τὰς παραδόσεις αὐτοῦ ἐν τῷ καταστήματι.

Εἰδοποιοῦσα τὰς ἐκπεληγμένους νεκνίδας περὶ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἡ κ. Κολλάρ, ἔκρινε καλὸν νὰ προσθήσῃ, ὡς παρὰ μυσθίαν τινὰ, τὰ ἐξῆς:

— Ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Δαήλ θὰ συναίνεσῃ ἐπὶ τέλους νὰ συνεχίσῃ τὸ σχολικὸν ἔτος, ὅπερ τοσοῦτω λαμπρῶς, τοσοῦτω εὐτυχῶς ἤρξατο· ἐλπίζω, ἐπίσης, δεσποινίδες, ὅτι θὰ προσπαθήσητε νὰ ἐπωφεληθῆτε ἐκ τῶν λαμπρῶν τούτων μαθημάτων, ἅτινα ἐπ' ὀλίγον μόνον ἐφεξῆς θ' ἀκούσητε.

Μετὰ μεγάλῃς δὲ χραρῆς ἐγένετο δεκτὴ τῇ ἐπιούσῃ ἡπραγματώσις τῆς ἐλπίδος ταύτης.

Ὁ Ἰωάννης κατέλαβεν ἐκ νέου τὸ ἀνάκλιτρον

αὐτοῦ μετὰ μελαγχολικῆς σοβαρότητος, ἣτις καθίστα αὐτὸν συμπαθέστερον ἔτι.

Μόνῃ ἡ Λίνα ἀπέδειξε πείσμα.

— ὦ! εἶπεν· ἤμην βεβαιότητα· 50 φρ. κατὰ μῆνα εἶναι πάντοτε ἀρκετὰ εὐπρόσδεκτα εἰς πτωχὸν ἄνθρωπον.

— Σιώπησε! ἀνέκραξεν ἡ Ἄδα μετ' ὀφθαλμῶν ἀπαστραπτόντων ἐξ ἀγανακτήσεως· δὲν ἔχεις καρδίαν!

Ἐν τούτοις ἡ Ἀγγίλις δὲν παρετήρησε τὸ αἰφνίδιον ἐρύθημα ὅπερ ἐφοίνικισε τὰς παρειάς τῆς Λίνας.

Ὁ τελευταῖος πρὸ τῶν παύσεων μὴν ἐπῆλθε ταχύς. Ἦν οὗτος ὁ Ἰούλιος, ὁ φέρων τὸ ἀφόρητον καὶ ἐκνευριστικὸν καῦμα τοῦ παρισιανοῦ οὐρανοῦ, τὸ ἀνακοπτόμενον ἔστιν ὅτε, ὑπὸ καταιγίδων καὶ θυελλῶν.

Πρῶτον τινὰ ὁ Ἰωάννης παρέδωκεν ὡς θέμα συνθέσεως τὸν ἀκόλουθον στίχον τοῦ Λαφονταίν.

On *assouvenir* besoin d' un plus petit que soi.

«Συχνάκις λαμβάνει τις ἀνάγκην καὶ τῶν κατωτέρων αὐτοῦ».

Ἀνέπτυξεν αὐτὸν λεπτομερῶς, καὶ ἐπιμελῶς κατέδειξε τὸ μέγα αὐτοῦ ἠθικὸν πόρισμα, καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἀποχρώσεις, τόσον ὑπὸ τὴν αἰσθηματικὴν ἔποψιν τῆς μεγαλοψυχίας, ὅσον ὑπὸ τὴν πρακτικὴν ἔποψιν τοῦ συνήθους ἐγωισμού.

Τὸ πρῶτον ἤδη ἐν τῇ συνθέσει ταύτῃ ἡ δεσποινὶς δὲ Μαλφάρ ἠθέλησε νὰ ἐπιμεληθῇ.

CHARLES VINCENT

(Ἀκολουθεῖ).

(Μετάφρασις Κ. Α. Π.).

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἐν τῷ θεάτρῳ *Ambigu* ἐπαίχθη νέον ἔργον, ἡ *Gigolette*, δρᾶμα εἰς πράξεις πέντε καὶ δέκα εἰκόνας τῶν κ.κ. Edmond Tarbé καὶ Pierre Decourelle.

Ἐν δὲ τῷ θεάτρῳ τῶν *Neuveautés* ἐξετελέσθη νέον μελοδραμάτιον τῶν *Sylveux* καὶ Ch. Clairville, μέλος τοῦ Audran, ἐπιγραφόμενον *Mon Prince*!

— Ἄρτι ἐδιδάχθη ἐν Βερολίνῳ ἐν τῷ *Lessing Theater*, πρόκειται δὲ νὰ ἐπαναληφθῇ καὶ ἐν Παρισίοις ἐν τῷ *Theatre Libre* τοῦ Antoine, νέον ἔργον τοῦ γερμανοῦ δραματούργου Gerhardt Hauptmann ἐπιγραφόμενον *Hannele*. Ἡ *Hannele* ἐστὶ δυστυχῆς κόρη, ἣτις ὑποφέρει πολλὰ καὶ τελευταῖον καταλαμβάνεται ὑπὸ παραφροσύνης καὶ βλέπει ἀγγέλους περικυκλόντας αὐτὴν, δίδοντας ἄνθη μύροβόλα καὶ βαυκαλίζοντας αὐτὴν δι' ἄσμάτων.

O. A.

Ὁ ἐπιθῶνος

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ